

2022

BYSTRÍČANY

BYSTRÍČANY

2022

Ako správne triediť odpad?

*sprievodca odpadovým hospodárstvom v obci
Bystričany s tipmi ako ušetriť naše peňaženky a
pomôcť planéte Zem*

© Všetky práva vyhradené pre obec Bystričany

Obsah

ČO JE NOVÉ VO SVETE ODPADOV?

09

Aktuálne novinky zo sveta odpadov.

PREČO SLOVENSKO ZÁLOHUJE?

17

Nekrčíme. Nezahadzujeme. Zálohujeme!

KOLKO NÁS STOJÍ ODPAD?

29

Môžeme s tými poplatkami niečo spraviť aby to bolo lepšie? Určite môžeme!

AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD?

39

Šetríme svoje peňaženky. Návodov a tipov ako správne triediť odpad.

HARMONOGRAM VÝVOZU

79

STOJISKÁ KONTAJNEROV PRE SEPAROVANIE

85

Nové stojiská nám pomáhajú dosiahnuť náš cieľ, ktorým je každý rok viac separovať.
Čisté, zdravé prostredie pre nás a naše deti.

ZHODNOCOVANIE BIOLOGICKY ROZLOŽITEĽNÉHO KOMUNÁLNEHO ODPADU V OBCI BYSTRÍČANY

109

Projekt pre udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry zvýšenie miery zhodnocovania odpadov so zameraním na ich recykláciu.

BYSTRÍČIANSKY OKRUH A ZELENÁ HLIADKA

113

Rozširujeme systém separovania odpadu aj v extraviláne našej obce.

ZBERNÝ DVOR KAMEX A KOMPOSTOVISKO

121

Možnosť občanov Bystričian zbaviť sa legálne rôznych druhov odpadu.

REKONŠTRUKCIA ZBERNÉHO DVORA

123

Ako sme pokročili? Pozrite sa na pripravované zmeny.

KANALIZÁCIA V BYSTRÍČANOK

131

Najväčší investičný projekt v histórii našej obce pre lepšie a čistejšie životné prostredie nás a budúcich generácií.

DETSKÝ KÚTIK - PEXESO

Foto: ABO Photography

Úvod

Vážení obyvatelia a obyvateľky Bystričian,

05 pri pohľade na celosvetové problémy sa môže zdať téma odpadového hospodárstva okrajová, ba dokonca pre niekoho zanedbateľná. Nechcem to zakríknuť, no zdá sa, že nad pandémiou začíname po dvoch rokoch víťaziť, no jednu katastrofu vystriedala druhá. Neďaleko našich hraníc zúri vojna, krutý ozbrojený konflikt. Toto sú skutočne veľké a enormné problémy a ostatné témy sa pochopiteľne dostávajú do úzadia. To však neznamená, že nie sú podstatné. Na pozadí všetkých týchto nešťastí máme aj klimatickú krízu, ktorej sa teraz nevenuje toľko pozornosti, no je stále prítomná.

Vo svete negatívnych informácií však máme aj dobré správy. Medzi ne patrí tá, že naša obec opäť zvýšila podiel vytriedeného odpadu. Každý rok sa toto číslo zvyšuje, sme stále lepší a lepší. Nielen, že prispievame k potlačeniu klimatickej krízy, zveľaďujeme si našu obec, ale môžeme povedať, že sme i inšpiráciou pre iné samosprávy.

K týmto trendom prispieva v prvom rade ochota a chuť vás, obyvateľov a obyvateľiek Bystričian, odpad triediť. Taktiež je to zásluha servisu, ktorý v obci máme – koše, stojiská a personál, ktorý sa o ne stará. Všetkým, ktorí majú na tomto výsledku svoj podiel, ďakujeme!

Novinkou v oblasti odpadového hospodárstva je zálohovanie. Tejto novej výzve sme preto v tomto čísle venovali niekoľko strán, aby sme vám ozrejmili a vysvetlili celú problematiku. S príchodom roka 2022 sme postupne začali zálohovať a veríme, že ste tento krok uvítali. Nie raz počas bežnej prechádzky, či po ceste do obchodu alebo práce, vidíme na zemi pohodené plastové fľaše a plechovky. Nejde len o problém našej obce, je to celoslovenský problém, ktorý rozhodne neprispieva k zlepšeniu životného prostredia. Hlavným cieľom zálohovania je zmenšiť podiel voľne pohodených plastových fliaš v našom okolí a zároveň znovuzhodnotenie odpadu. Je to rozhodne krok správnym smerom.

Radi by sme vás informovali aj o zámere zrekonštruovať náš zberný dvor. Aktuálne máme podanú žiadosť o nenávratný finančný príspevok na rekonštrukciu zberného dvora v Bystričianoch. Všetci dobre vieme, že aktuálny stav nevyhovuje podmienkam doby a modernizácia je viac ako potrebná. Dvor v takom stave, ako je aktuálne, nie je schopný spĺňať nároky obce a jej obyvateľov, preto je potrebné pristúpiť k jeho rekonštrukcii. Viac o tejto téme nájdete v samostatnej kapitole.

Prajem vám príjemné čítanie a čerpanie nových dôležitých informácií.

Váš starosta
Filip Lukáč

Čo je nové vo svete odpadov?

09 V rubrike Čo nové vo svete odpadov? sme sa tentokrát zamerali na tri zaujímavé témy z tejto oblasti. Leto a obdobie dovolení sa pomaličky blíži. Ak ju hodláte stráviť pri mori, myslite na to, že naše správanie sa k odpadu tu u nás doma, má vplyv aj na vzdialené morské letovisko. Moria a oceány sú doslova plné odpadu. Ak s tým nezačneme niečo robiť, budeme mať v budúcnosti veľké problémy. Na havarijný stav upozorňuje aj Svetový fond na ochranu prírody (WWF).

Varovný prst zdvíha aj Svetová zdravotnícka organizácia (WHO). Pandémia koronavírusu priniesla nevyčísliteľné zdravotnícke a ekonomické škody, o ľudských životoch a zdraví ani nehovoriac. Jednorazové testy, obleky, striekačky milióny ľudí zachránili a ochránili, no priniesli mnoho odpadu.

Aby rubrika nebola len o negatívnych správach, v jej závere prinášame aj jednu pozitívnu – slovenská spoločnosť buduje cestné komunikácie z asfaltu, ktorý obsahuje aj recyklovaný plast.

Nezabúdajte: to, v akom prostredí budeme žiť v budúcnosti, ovplyvňujeme práve teraz. My, nie tí po nás, ani tí pred nami. Je to len a len na nás a pomôcť zlepšiť životné prostredie môže každý jeden z nás.

PLASTOVÝ ODPAD TRÁPI SVET

Až približne 100 miliónov ton plastového odpadu skončí každoročne vo voľnej prírode. Z toho deväť miliónov ton v moriach a oceánoch. To sú vskutku hrozivé čísla. Svetový fond na ochranu prírody (WWF) preto spustil kampaň pod názvom Koniec plastov v prírode. Vyzýva svetových lídrov, štáty, spotrebiteľov, výrobcov a tiež firmy, aby prijali historicky prvú globálnu dohodu o znížení plastového odpadu v oceánoch. „Súčasný spôsob produkcie, využitia a zneškodňovania plastu je od základu chybný. Je to systém, v ktorom chýba zodpovednosť, čo vedie k stále rastúcemu znečisťovaniu životného prostredia plastmi.

Čelíme globálnej hrozbe – už vieme, že plasty v prírode nie sú len škaredé, ale ohrozujú život v moriach a začíname vnímať i ohrozenie, ktoré to prináša nám ľuďom. Situáciu môžeme vyriešiť iba tak, že každý v reťazci - od vývoja, výroby až po zneškodnenie prevezme svoj diel zodpovednosti.” Povedal Marco Lambertini, riaditeľ Svetového fondu na ochranu prírody.

Foto: Sergei Tokmakov

Fond zverejnil podrobnú štúdiu. Popisuje v nej rast produkcie plastov, ich škodlivý vplyv na všetko živé, vrátane človeka. Štúdia konštatuje, že len v roku 2016 bolo vyrobených na svete 396 miliónov ton nových plastov, to je 53 kilogramov na každého obyvateľa planéty. Produkcia novovyrobených plastov pritom rastie o 4 percentá ročne od roku 2000, najmä kvôli tomu, že sú lacné. Najviac novovyrobených plastov spotrebuje obalový priemysel, nasleduje automobilový a stavebný priemysel. A trend stúpa. Väčšina nových plastov bola určená len na jedno použitie a mala životný cyklus kratší ako rok.

Išlo najmä o tašky, obaly na potraviny, fľaše... V skutočnosti sa celosvetovo zrecykluje iba 9 percent plastového odpadu. Plasty už boli nájdené vo všetkých moriach, vrátane najhlbšieho miesta na svete – Mariánskej priekopy. Dokonca Slovákmi obľúbené Stredozemné more patrí medzi jedno z najviac plastami znečistených morí. Plasty neznečisťujú len oceány, ale i rieky a pôdu a ich zvyšky boli nájdené už i v telách viac ako 240 druhov živočíchov.

Všetko však začína malými vecami. Na priložených fotkách môžete vidieť vodný tok v našej obci. Nafotiť tieto fotografie trvalo približne dvadsať minút.

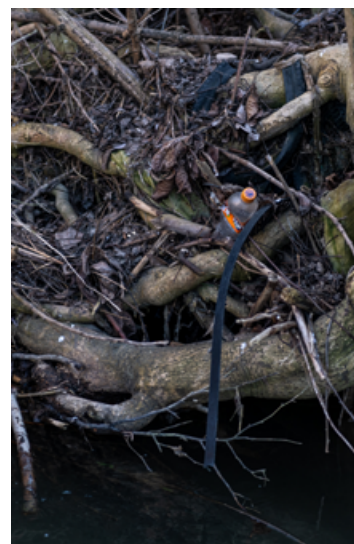

Foto: ABO Photography

Preto bystričianska samospráva na začiatok darovala našim občanom nad šesťdesiat rokov plátene tašky, ktoré je možné používať opakovane. Nápad sa osvedčil a do budúcnosti ich rozdáme všetkým občanom v našej obci.

Foto: ABO Photography

13

PANDÉMIA PRINIESLA TONY ZDRAVOTNÍCKEHO ODPADU

Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) v jednej zo svojich posledných správ uvádza, že v dôsledku pandémie koronavírusu sa na celom svete nahromadili desaťtisíce ton zdravotníckeho odpadu. Ten pozostáva prevažne z plastu, ktorý predstavuje hrozbu ako pre zdravie ľudí, tak aj pre životné prostredie. Najmenej 144 000 ton odpadu tvoria použité injekčné striekačky, ihly či zberné nádoby.

WHO upozorňuje, že do svojej správy nezahrnula odpad v podobe individuálne použitých rúšok na tvár. Odpad, ktorý vzniká v dôsledku pandémie, predstavuje zdravotné riziká ako pre zdravotníkov, tak aj pre ľudí žijúcich v blízkosti skládok.

Foto: Depositphotos

14

Časť z tohto odpadu môže byť aj zdrojom infekcie, keďže koronavírus dokáže pomerne dlho prežiť na povrchu rôznych materiálov. Pri skládkach zároveň môže dochádzať k znečisteniu životného prostredia: kontaminácii vzduchu prostredníctvom spaľovania, zníženiu kvality vody, či nahromadeniu škodcov prenášajúcich rôzne choroby.

WHO odporúča znížiť tvorbu zdravotníckeho odpadu obmedzením používania plastových obalov, racionálnejším prístupom k ochranným odevom a vybaveniu, a to jednak ich výrobou na opakované použitie, ako aj ich vyhotovením z biologicky rozložiteľných materiálov. Odporúča tiež investovať do likvidácie odpadov inými technológiami ako spaľovaním.

Zdroj: TASR

15

CESTY Z PLASTOV?

Veru, dobre čítate. V dnešnej modernej dobe je skutočne možné aj toto. Slovenská spoločnosť realizuje asfaltové komunikácie s pridaním recyklovaného plastu do asfaltu. Prvá takáto cesta na Slovensku sa nachádza neďaleko obce Tuhár v okrese Lučenec. Spoločnosť má v portfóliu viaceré druhy recyklovanej plastovej prímеси, pomocou nich buduje jednotlivé typy vozoviek od ciest tretej triedy až po rýchlostné cesty a diaľnice.

Pridávaním recyklovaných plastov do asfaltových ciest sa nezvyšuje len kvalita a životnosť zhotovených asfaltových povrchov, ale zároveň sa zhodnocuje plastový odpad, ktorý by inak skončil na skládkach, spaľovniach alebo v mori.

Predpokladaná životnosť takejto cesty je vyššia približne o tri roky ako klasickej. Ďalšou pozitívnou správou je, že použitím odpadu sa znižuje objem fosílnych palív a emisie skleníkových plynov. Prvotné odhady hovoria, že ak by sa všetky cesty na svete stavali pomocou tejto metódy, ročne by sa ušetrilo 4,8 milióna ton fosílnych palív.

Zdroj: VIAKORP

Foto: Míka Baumeister

16

Prečo Slovensko zálohuje ?

NEKRČÍME. NEZAHADZUJEME. ZÁLOHUJEME!

Zavedením zálohového systému sa začne písať nový príbeh o Slovensku. Máme šancu stať sa krajinou bez voľne pohodeného odpadu z PET fliaš a plechoviek. PET fľaše a plechovky nie sú zbytočný odpad. Sú to cenné materiály, ktorých recyklácia má zmysel. Slovensko sa zaviazalo zvýšiť aktuálne množstvo zberu nápojových obalov zo 60 percent na 90 percent v roku 2025. Vybralo si zálohový systém, ktorý spája úsilie výrobcov, obchodníkov, spotrebiteľov a štátu v zastúpení Ministerstva životného prostredia SR. Zálohovanie dáva šancu vyzbierať viac materiálu vyššej kvality na recykláciu a jeho opätovné využitie v nových obaloch, znížiť voľne pohodený odpad a šetriť tak prírodné zdroje.

ZÁLOHOVÝ SYSTÉM FUNGUJE NASLEDOVNE:

Pri kúpe nápoja zaplatíme záloh za obal. Obaly nestláčame. Spolu s vrchnákom ich vrátime na odberné miesto. Za každý vrátený zálohovaný obal s čitateľným EAN kódom dostaneme záloh naspäť. Vrátené zálohované obaly sa prevezú do triediaceho centra. Ďalej obaly putujú na spracovanie k recyklátorovi. A vyrobia sa z nich nové obaly na nápoje. Znova a znova.

Aby ste sa zapojili, stačí po nákupe vrátiť fľašky alebo plechovky na označenom odbernom mieste – v obchode. Bez ohľadu na to, kde ste nápoj kúpili, môžete ho vrátiť na ktoromkoľvek odbernom mieste. Podobne, ako keď v súčasnosti vraciate sklenené fľaše. Obaly zatiaľ nehromadíte. Záloh sa bude vyplácať iba za obaly, za ktoré záloh zaplatíte. **Nápojové obaly budú označené symbolom (Z) a textom „ZÁLOHOVANÉ“.** Do obehu boli dané po 1. januári 2022.

DÔLEŽITÉ OTÁZKY A ODPOVEDE:

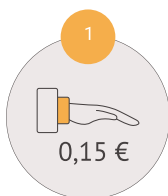
Čo je zálohový systém?

Je to moderný prostriedok rozšírenej zodpovednosti výrobcov, ktorý prostredníctvom zberu jednorazových nápojových obalov zapája všetkých do boja s voľne pohodeným odpadom a mobilizuje k ochrane životného prostredia

Aké sú výhody zálohového systému?

Zálohovanie je nástroj, ktorý dokáže množstvo vyzbieraných plastových fliaš a plechoviek zvýšiť aj na viac ako 90 percent a prispieva tiež k zníženiu množstva voľne pohodeného odpadu v prírode.

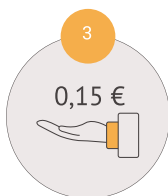
AKO FUNGUJE ZÁLOHOVÝ SYSTÉM

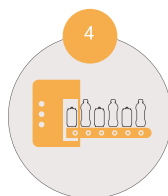
Pri kúpe nápoja zaplatíme zálohu za obal.

Obaly nestláčame. Spolu s vrchnákom ich vrátime na odberné miesto.

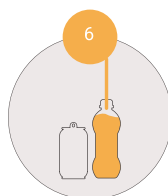
Za každý vrátený zálohovaný obal s čitateľným EAN kódom dostaneme záloh naspäť.

Vrátené zálohované obaly sa prevezú do triediaceho centra.

Ďalej obaly putujú na spracovanie k recyklátorovi.

A vyrobia sa z nich nové obaly na nápoje. Znova a znova.

Ktoré obaly sa budú zálohovať?

Zálohovať sa budú všetky jednorazové plastové fľaše a plechovky od nápojov s objemom 0,1 litra až 3 litre vrátane. Na každej zálohovanej fľaši či plechovke bude symbol "Z" v recyklačných šípkach a text "ZÁLOHOVANÉ". Nápoje legislatíva definuje ako „kvapalné požívatiný, ktoré obsahujú viac ako 80 percent vody a sú schopné uspokojiť fyziologickú potrebu vody, delia sa na alkoholické a nealkoholické“. Zálohovať sa teda budú jednorazové plastové fľaše a plechovky nápojov, ako sú minerálne vody, sladené nápoje, ovocné šťavy, ľadové čaje, energetické nápoje, pivo, víno či miešané alkoholické nápoje. Nezálohujú sa obaly z mlieka, nápojov s obsahom mlieka, sirupov a alkoholických nápojov s obsahom alkoholu viac ako 15 percent.

Ako spoznám zálohovaný obal?

Pri nákupe produktov si treba všímať grafický symbol (Z) umiestnený v blízkosti čiarového (EAN) kódu a text ZÁLOHOVANÉ.

Aká je výška zálohu a prečo?

Výška zálohu je 15 eurocentov rovnako pre plastové fľaše aj plechovky. Výška zálohu je určená tak, aby príliš nezaťažila vašu peňaženku a zároveň bola dostatočne motivujúca.

Platím záloh od 1. januára hneď za všetky plastové fľaše a plechovky?

Od 1. januára je nutné si na plastových fľašiach a plechovkách všímať symbol Z. Iba jednorazové nápojové obaly s takýmto označením sa zálohujú a po vrátení na odberné miesto za ne dostanete 15 eurocentov. Ostatné plastové fľaše a plechovky je potrebné vyhodiť do žltej nádoby na triedený zber tak ako doteraz.

Ako sa budú obaly vracat?

Zálohované obaly je potrebné vrátiť na odberné miesto bez zostatkovej tekutiny, nestlačené a spolu s vrchnákom. Dbajte pri tom na to, aby na nich ostal čitateľný čiarový kód.

Kde môžem vrátiť zálohovaný obal?

Zálohované obaly môžete vrátiť na ktoromkoľvek označenom odbernom mieste bez ohľadu na to, kde ste zálohovaný nápoj kúpili. Obchody odoberajú zálohované obaly cez zálohomaty a v menšej predajni pomocou ručného skenera napr. pri pokladni.

Kedy dostanem zálohu späť?

Po vrátení obalu na odberné miesto. Zálohomat alebo predavačka vám vydá potvrdenku s výškou zálohov za obaly ktoré ste vrátili, tú si následne uplatníte na pokladni tej istej predajne.

Čo sa bude diať s obalmi ďalej?

Obaly sa prepravujú do triediaceho centra, kde sa vytriedia podľa materiálu a farby. Následne putujú na recykláciu. Z recyklovaného materiálu sa môžu vyrobiť nové plastové fľaše a plechovky. Znova a znova.

Čo sa stane, ak obal vyhodím do žltej nádoby na triedený zber?

Ak zálohovaný obal vyhodíte do separovaného odpadu, prídete o záloh. Z hľadiska triedenia odpadu to nie je chyba, ale stratí sa tak možnosť výroby rovnakého obalu za menšej spotreby energie.

Čo robiť s plastovými fľašami a plechovkami od jednorazových nápojových obalov bez označenia grafickým symbolom Z a textom ZÁLOHOVANÉ?

Na odbernom mieste v obchode bude možné vrátiť len nestlačené nápojové obaly označené grafickým symbolom Z a textom ZÁLOHOVANÉ. Obaly bez označenia grafickým symbolom Z a textom ZÁLOHOVANÉ je potrebné vyhodiť stlačené do nádoby na triedený zber.

Kto reguluje a kontroluje zálohový systém?

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky.

Kto spravuje zálohový systém?

Správca zálohového systému, nezisková organizácia, vytvorená konzorciom štyroch subjektov –AVNM, SZVPS, SAMO a ZOSR, ktoré zastupujú výrobcov nealkoholických nápojov a minerálnych vôd, výrobcov piva a zástupcov veľkoobchodu a maloobchodu. Ich členovia spoločne uvádzajú na trh takmer 80 percent všetkých zálohovaných obalov a zastupujú viac ako 3 000 obchodných prevádzok.

Ako je financovaný zálohový systém?

Zálohový systém je financovaný z poplatkov výrobcov, predaja materiálu a z nevyzdvihnutých záloh. Zabeňnutý zálohový systém je štandardne deficitný a nakoľko ide o systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov, deficit hospodárenia je vždy financovaný poplatkami výrobcov.

Prečo sa zálohujú len plastové nápojové obaly a plechovky?

Zálohovanie na Slovensku začína jednorazovými plastovými fľašami a plechovkami, pri ktorých sa to aj v zahraničí osvedčilo najviac. U nás navyše nadväzuje na zálohované vratné sklenené obaly, ktoré roky poznáme a vraciame do obchodu. Vieme sa na nich učiť, stabilizovať a rozvíjať systém. Následne k plastovým fľašiam a plechovkám môže pribudnúť nevratné sklo alebo napríklad Tetra Paky.

Čo sa stane s plastovými fľašami a plechovkami, ktoré sa nevrátia do zálohového systému?

Keď spotrebiteľ nevráti obal na odberné miesto príde o záloh, a tiež o možnosť obal recyklovať a vrátiť naspäť do obehu ako novú fľašu či plechovku.

Čo sa stane s obalmi pohodenými v prírode?

Zálohový systém je riešením, ktoré má zabrániť aj tomu, aby sa plastové fľaše a plechovky vyskytovali voľne pohodené v prírode. V krajinách, kde zálohovanie zaviedli, kleslo množstvo voľne pohodených nápojových obalov o 95 percent. Zároveň je však rovnako potrebné myslieť na vyčistenie Slovenska od obalov pohodených v krajine už dnes. Pre tento problém sú plánované ďalšie projekty v spolupráci s ministerstvom životného prostredia a ďalšími zainteresovanými stranami.

Prečo sa rovnako nezačnú používať biodegradovateľné plasty?

Každý obal má svoj dopad na životné prostredie a zálohovanie prináša riešenie, ktorým vieme aktuálne znížiť množstvo odpadu, zvýšiť percento plastových fliaš a plechoviek, ktoré sa vrátia znova do obehu a neskončia voľne pohodené v prírode. Tým sa zníži dopad na životné prostredie spôsobom, aký vieme aplikovať už dnes. Bioplasty sú alternatívou, ktorá si vyžaduje vybudovanie kompletnej infraštruktúry od triedeného zberu, cez recykláciu, až po spracovanie na konci ich životnosti.

Nezvýši zálohový systém cenu nápojov?

Nie, zavedenie zálohovania nemá vplyv na cenu nápojov. Pri nákupe zaplatíme záloh 15 eurocentov a pri vrátení obalu dostaneme záloh naspäť v plnej výške.

Nebol by viac motivujúci vyšší záloh?

Výška zálohu, 15 eurocentov, bola určená na základe analýz tak, aby bola dostatočne motivujúca a zároveň nebola priveľmi finančne zaťažujúca pre slovenských spotrebiteľov.

Prečo sa nevrátíme k skleneným fľašiam namiesto plastových?

Používanie plastových obalov má mnoho praktických výhod, pretože sú ľahšie a skladnejšie. Každý obal má dopad na životné prostredie, napríklad výroba a recyklácia skla spotrebuje omnoho viac CO₂ ako výroba a recyklácia plastov. Napríklad používanie jednorazového nevrätneho skla pre nápoje je z pohľadu dopadov na životné prostredie najhorším variantom. Pri porovnaní životného cyklu plastovej fľaše s obsahom recyklovaného materiálu a vratného skla sa preukázalo, že dopad na životné prostredie je porovnateľný. Zavedenie zálohovania je jednoznačne riešením, ktoré pomôže znížiť dopady plastových nápojových obalov na životné prostredie tým, že zabezpečí maximálnu mieru vyzbierania, recykláciu a následné využitie materiálu na rovnaký účel – z fľaše do fľaše a z plechovky do plechovky.

25

Čo sa stane s nevyzbieranými zálohami?

Zálohový systém je férový a transparentný systém, ktorý zapája výrobcov, obchodníkov a spotrebiteľov do boja proti voľne pohodenému odpadu, všetko pod dohľadom ministerstva životného prostredia. V prípade, že sa spotrebiteľ nezachová zodpovedne a nevráti obal na odbernom mieste, záloh, ktorý si neuplatní, sa v súlade s princípom „znečisťovateľ platí“ stáva príjmom zálohového systému. Správca zálohového systému je neziskovou organizáciou a na základe zákona je povinný akýkoľvek prebytok hospodárenia použiť výlučne na rozvoj a vylepšovanie systému zálohovania.

A čo iné plastové obaly z potravín alebo drogérie?

Plastové obaly z iných ako nápojových obalov sa zbierajú cez systém triedeného zberu ako doteraz a patria do žltej odbernej nádoby.

Nemôže sa aj v zálohovom systéme stať, že vyzbierané nápojové obaly skončia v spaľovni?

Nie. Každý obal v zálohovom systéme je evidovaný a vysledovateľný od momentu uvedenia na trh až po recykláciu a jeho využitie pri výrobe nových obalov. Funguje to vo všetkých krajinách, kde zálohový systém existuje, a teda všetky vyzbierané nápojové obaly sa preukázateľne recyklujú a môžu byť využité aj na výrobu nových obalov. Sú to cenné materiály, ktoré nemajú končiť v prírode, ani v spaľovni, dajú sa z nich vyrábať nové obaly na rovnaký účel a šetriť tak prírodné zdroje.

Budú sa dať zálohované obaly vrátiť aj na vidieku alebo len vo veľkých mestách?

Do zálohového systému sú ako odberné miesta zaregistrované aj malé predajne na vidieku, takže plastové fľaše a plechovky bude možné postupne v spolupráci s obchodníkmi, ktorí tak vychádzajú v ústrety pohodlnému zálohovaniu, dostupne vrátiť po celom Slovensku.

Zdroj: Správca zálohového systému, n.o.
<https://www.slovenskozalohuje.sk/>

26

OBALY S PÍSMENOM Z (ZÁLOHOVANÉ) ODOVZDÁTE AJ V NAŠEJ OBCI NA TÝCHTO MIESTACH

Zálohované obaly pohodlne odovzdáte aj v našej obci. Zberný automat sa bude nachádzať v predani COOP Jednota v Bystričanoch od mesiaca august 2022.

Foto: COOP Jednota, spotrebiteľské družstvo

27

Foto: COOP Jednota, spotrebiteľské družstvo

28

Foto: COOP Jednota, spotrebiteľské družstvo

Koľko nás stojí odpad?

Položili ste si niekedy otázku: koľko nás stojí odpad? Prečo platíme v našej obci poplatok za osobu 22 eur? Princíp poplatku za odpady je vcelku jednoduchý. **Zjednodušene môžeme povedať, že náklady vynaložené obcou v danom roku by mali byť v nasledujúcom roku premietnuté do poplatku na osobu v rámci odpadového hospodárstva.** Malo by teda ísť o prípadné zvyšovanie alebo znižovanie sadzby za osobu.

Od 1. januára 2019 je okrem toho účinný zákon č. 329/2018 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadov a o zmene a doplnení zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a taktiež nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 330/2018 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška sadzieb poplatkov za uloženie odpadov a podrobnosti súvisiace s prerozdeľovaním príjmov z poplatkov za uloženie odpadov. Tento poplatok sa platí popri platbe zberovej spoločnosti za konkrétne úkony v odpadovom hospodárstve.

Pre obce a mestá prinášajú oba právne predpisy podstatné zmeny, ktoré ovplyvnia ich rozpočty na strane príjmov a výdavkov. Zvýhodňujú tie, u ktorých je miera triedenia komunálnych odpadov viac ako 30 percent, nakoľko nedochádza k tak rapidnému nárastu poplatku za uloženie odpadov.

Zmena spočíva v položkách a výške sadzieb za uloženie jednotlivých druhov komunálnych odpadov, v systéme výpočtu poplatku za uloženie zmesového komunálneho odpadu a objemného odpadu na skládku odpadov, mení sa taktiež celkový systém prerozdelenia príjmov z poplatkov za uloženie odpadov na skládku odpadov. Okrem toho je Slovensko ako členský štát Európskej Únie viazané európskou legislatívou, ktorej kľúčovou súčasťou sú aj právne predpisy upravujúce oblasť odpadového hospodárstva. Hlavnými bodmi takejto legislatívy je zvýšenie recyklácie komunálneho odpadu a zníženie veľkosti odpadu ukladaného na skládku. Členské krajiny tak musia dosiahnuť tieto nasledujúce ciele v oblasti recyklácie komunálneho odpadu:

- do roku 2025 dosiahnuť mieru recyklácie komunálneho odpadu najmenej na 55 %,
- do roku 2030 dosiahnuť mieru recyklácie komunálneho odpadu najmenej na 60 %,
- do roku 2035 dosiahnuť mieru recyklácie komunálneho odpadu najmenej na 65 %.

Foto: Mathieu Stern

V oblasti skládkovania je stanovený cieľ, že do roku 2035 sa množstvo komunálneho odpadu ukladaného na skládky zníži na 10 % alebo menej z celkového množstva vzniknutého komunálneho odpadu v porovnaní s rokom 2018. Vláda SR si v roku 2019 na základe tejto snahy stanovila cieľ do roku 2035 znížiť mieru skládkovania komunálneho odpadu na menej ako 25 %.

Na základe týchto všeobecne záväzných pravidiel je výpočet zákonného poplatku za uloženie zmesového komunálneho odpadu a objemného odpadu pre rok 2022 pre obec Bystričany určený nasledovne:

- výška poplatku za uloženie zmesového komunálneho odpadu a objemného odpadu = množstvo týchto odpadov uložených na skládku odpadov v tonách x sadzba za tonu podľa predchádzajúceho roku v eurách, čiže podľa roku 2021.

31

DOSIAHNUTÉ PERCENTO VYSEPAROVANIA ODPADU:

POLOŽKA	ÚROVEŇ VYTRIEDENIA KOMUNÁLNEHO ODPADU X [%]	SADZBA ZA PRÍSLUŠNÝ ROK V EURÁCH . T-1		
		2019	2020	2021 +
1	$X \leq 10$	17	26	33
2	$10 < X \leq 20$	12	24	30
3	$20 < X \leq 30$	10	22	27
4	$30 < X \leq 40$	8	13	22
5	$40 < X \leq 50$	7	12	18
6	$50 < X \leq 60$	7	11	15
7	$X > 60$	7	8	11

Percento vyseparovania odpadu **obce Bystričany (50,40%)**, je vyznačené červenou farbou.

VÝPOČET ÚROVNE VYTRIEDENIA KOMUNÁLNYCH ODPADOV 2021

V oblasti skládkovania je stanovený cieľ, že do roku 2035 sa množstvo komunálneho odpadu ukladaného na skládky zníži na 10 % alebo menej z celkového množstva vzniknutého komunálneho odpadu v porovnaní s rokom 2018. Vláda SR si v roku 2019 na základe tejto snahy stanovila cieľ do roku 2035 znížiť mieru skládkovania komunálneho odpadu na menej ako 25 %.

Na základe týchto všeobecne záväzných pravidiel je výpočet zákonného poplatku za uloženie zmesového komunálneho odpadu a objemného odpadu pre rok 2022 pre obec Bystričany určený nasledovne:

- výška poplatku za uloženie zmesového komunálneho odpadu a objemného odpadu = množstvo týchto odpadov uložených na skládku odpadov v tonách x sadzba za tonu podľa predchádzajúceho roku v eurách, čiže podľa roku 2021.

32

C		NÁZOV ZLOŽKY KOMUNÁLNYCH ODPADOV	MNOŽSTVO ODPADOV V TONÁCH	MNOŽSTVO ODPADOV V KG
20 01 01		papier a lepenka	16.26	16 260
20 01 02		sklo	30.99	30 990
20 01 03		viacvrstvové kombinované materiály na báze lepenky (kompozity na báze lepenky)	2.68	2 680
20 01 04		obaly z kovu	1.57	1 568
20 01 05		obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami vrátane prázdnych tlakových nádob	0.00	0
20 01 08		biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad	0.00	0
20 01 10		šatstvo	2.35	2 346
20 01 11		textílie	0.00	0
20 01 13		rozpušťačlá	0.00	0
20 01 14		kyseliny	0.00	0
20 01 15		zásady	0.00	0
20 01 17		fotochemicke látky	0.00	0
20 01 19		pesticídy	0.00	0
20 01 21		žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť	0.04	40
20 01 23		vyradené zariadenia obsahujúce chlôfluórovane uhľovodíky	1.76	1 759
20 01 25		jedlá oleje a tuky	0.28	279
20 01 26		oleje a tuky iné ako uvedené v 20 01 25	0.00	0
20 01 27		farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice obsahujúce nebezpečné látky	0.00	0

20 01 28		farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice iné ako uvedené v 20 01 27	0.00	0
20 01 29		detergenty obsahujúce nebezpečné látky	0.00	0
20 01 30		detergenty iné ako uvedené v 20 01 29	0.00	0
20 01 31		cytotoxické a cytostatické liečivá	0.00	0
20 01 32		liečivá iné ako uvedené v 20 01 31	0.00	0
20 01 33		baterie a akumulátory uvedené v 16 06 01, 16 06 02, alebo 16 06 03 a netriedené baterie a akumulátory obsahujúce tieto baterie	0.00	0
20 01 34		baterie a akumulátory iné ako uvedené v 20 01 33	0.00	0
20 01 35		vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21 a 20 01 23, obsahujúce nebezpečné časti	2.44	2 439
20 01 36		vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21, 20 01 23 a 20 01 35	2.64	2 640
20 01 37		drevo obsahujúce nebezpečné látky	0.00	0
20 01 38		drevo iné ako uvedené v 20 01 37	0.00	0
20 01 39		plasty	13.01	13 010
20 01 40		kovy	0.00	0
20 01 40 01		meď, bronz, mosadz	1.60	1 604
20 01 40 02		hliník	1.58	1 579
20 01 40 03		olovo	0.00	0
20 01 40 04		zinok	0.00	0
20 01 40 05		železo a oceľ	103.40	103 402
20 01 40 06		cín	0.00	0

20 01 40 07	zmiešané kovy	0.28	280
20 01 41	odpady z vymetania komínov	0.00	0
20 01 99	odpady inak nešpecifikované	0.00	0
20 02 01	biologicky rozložiteľný odpad	242.60	242 600
20 02 02	zemina a kamenivo	0.00	0
20 02 03	iné biologicky nerozložiteľné odpady	0.00	0
20 03 01	zmesový komunálny odpad	271.94	271 940
20 03 02	odpad z trhovísk	0.00	0
20 03 03	odpad z čistenia ulíc	0.00	0
20 03 04	kal zo septikov	0.00	0
20 03 06	odpad z čistenia kanalizácie	0.00	0
20 03 07	objemný odpad	147.44	147 440
20 03 08	drobný stavebný odpad	0.00	0
20 03 99	komunálne odpady inak nešpecifikované	0.00	0
CELKOVÉ MNOŽSTVO VZNIKNUÝCH KOMUNÁLNYCH ODPADOV		842.86	842 856
CELKOVÉ MNOŽSTVO ZRECYKLOVANÝCH KOMUNÁLNYCH ODPADOV		423.48	423 476

KOLKO PLATIA V SUSEDNÝCH OBCIACH?

OBEC	VÝŠKA POPLATKU V ROKU 2022 ZA KOMUNÁLNY ODPAD PRE FYZICKÉ OSOBY/ROK
Bystričany	22€
Kamenec pod Vtáčnikom	24€
Zemianske Kostolany	18.25€
Čereňany	25€
Oslany	18.21€
Horná Ves	30€
Radobica	29.64€
Nitrica	16€
Nitrianske Sučany	26€
Lehota pod Vtáčnikom	32.12€
Dolné Vestenice	17€

Foto: Park na Vrškoch
ABO Photography

Ako správne triediť odpad?

Lámete si hlavu nad tým, čo kam patrí? Od dnes už nemusíte. Pripravili sme pre vás zrozumiteľný prehľad s potrebnými informáciami. Tak smelo do separovania!

V prvom rade si treba uvedomiť, že vytriedený odpad je surovinou, s ktorou sa obchoduje a následne sa používa na výrobu nových výrobkov. Triedením a recykláciou sa šetria prírodné zdroje aj zásoby nerastných surovín. Správne vytriedený odpad je opätovne spracovaný a využitý. Pokiaľ ide o vývoz odpadu, existuje viacero typov zberných vozidiel, ktoré majú rozličné technické riešenia. Často sa stáva, že zberová spoločnosť používa to isté vozidlo na zber zmesového odpadu a tiež na zber triedeného odpadu. Najčastejšie na Slovensku prebieha zber vytriedených zložiek odpadu po jednotlivých druhoch. Auto odvezie podľa zberového kalendára napríklad papier a to isté auto sa iný deň prázdne vráti a vyzbiera plasty. Ďalší deň ním zasa zvezú zmesový odpad. Existujú však i také zberové vozidlá, ktoré majú rozdelený nákladný priestor a pri vývoze sa súbežne zbierajú rôzne vytriedené druhy odpadu. Každá zložka sa však vtedy sype zvlášť do osobitného zásobníka, ktorý je súčasťou nákladného priestoru vozidla. Táto forma je k životnému prostrediu priateľskejšia, keďže zberové autá nejazdia na jedno miesto viackrát. Šetrí sa čas, pohonné hmoty a menej najazdených kilometrov sa odrazí aj na menšej produkcii skleníkových plynov. Po naložení na nákladný priestor vozidla chránia vytriedený odpad pred tým, aby sa pomiešal.

39

Všetok vytriedený odpad potom putuje na triediacu linku, kde sa rozdelí podľa materiálu. Na linke sa ďalej dotrieduje na jednotlivé druhy. Napríklad plasty sa dotriedujú niekedy až na 18 druhov a papier na 2 až 4 druhy. Pracovníci z pásu vyhadzujú i nečistoty, ktoré do triedeného zberu nepatria. Občas však skutočne môže odpad z farebného kontajnera alebo vreca skončiť na skládke. **Ak totiž vytriedený odpad obsahuje viac než 45 % nečistôt, čiže iného, napríklad zmesového odpadu, nie je možné jeho následné dotriedenie (či už z finančného alebo z hygienického hľadiska).**

40

Určite ste si niekedy položili otázku, prečo sa niektoré suroviny zbierajú do jedného auta?

AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD?

V obci Bystričany momentálne separujeme odpad do kontajnerov s týmito názvami: **PET (Niektoré typy plastov + Tetrapaky) Plasty, Kovy, Papier, Sklo.**

Vzhľadom na mäťúcu situáciu pri plastoch, kedy triedime PET (niektoré typy plastov) do samostatných kontajnerov, taktiež do PET dávame aj obaly z Tetrapakov a máme samostatné kontajnery na plasty **pristupujeme ku kroku zjednotiť tieto zložky do jedného typu kontajnerov s názvom "Plasty".** Mení sa aj názov Tetrapaky na **"Kompozitné obaly na báze lepenky (KOBL)".** Preto budeme používať názov **KOBL + Plasty.** Po novom budeme separovať odpad do kontajnerov s týmito názvami:

41

Odpad je hnutelná vec, ktorej sa jej držiteľ zbavuje, chce sa jej zbaviť alebo je v súlade so zákonom o odpadoch povinný sa jej zbaviť. Inak povedané, je to niečo, čo sa nám už zdá nepotrebné, nechcené. To však môže pre niekoho byť ešte hodnotným predmetom alebo surovinou pre ďalšie použitie. Jeho opätovné využitie môže ušetriť prírodné zdroje, energiu, znečistenie, naše peniaze.

Odpad, ktorý vzniká u nás doma, voláme **komunálny odpad**. Keď hovoríme o **triedenom zbere**, znamená to triedenie odpadov na druhy odpadov, ako sú papier, plasty, sklo, kovy, tetrapaky, biologický odpad zo záhrad a z kuchyne, textil, elektroodpad, batérie a monočlánky, drobný stavebný odpad, objemný odpad atď. Viac sa o tom, ako správne triediť odpad, dočítate ďalej.

42

Často sa stáva, že zberové spoločnosti zbierajú niektoré vytriedené druhy odpadov naraz a vy z okna vidíte, ako do zberového vozidla vysypú obsah kontajnera na plasty a vzápätí obsah kontajnera na kovy. Poviete si: „tak ja doma poctivo triedim a oni to i tak zmiešajú a kto vie, kde ten odpad skončí!“. V skutočnosti takto zozbierané – v našom prípade plasty a kovy, putujú na dotriedňovaciu linku zberovej spoločnosti, kde sa kovy vytriedia na jednotlivé druhy kovov pomocou magnetov a plasty sa väčšinou ručne dotriedňujú na 15 a viac druhov podľa konkrétneho materiálu, farby a kvality napr. na PET, PP, polystyrén, na PET fľaše podľa farby, na fólie, atď.

Vytriedený odpad odchádza prioritne na recykláciu. Je to činnosť, pri ktorej sa odpad opätovne spracuje na výrobky, materiály alebo látky určené na pôvodný účel alebo iné nové účely. Jednou z najstarších recyklačných technológií je kompostovanie.

AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD?

Je to riadený a kontrolovaný proces za prístupu vzduchu, pri ktorom z biologických odpadov vyrábame kompost – organické hnojivo, ktoré je ideálne pre pestovanie rastlín. Medzi biologické odpady patria zvyšky z čistenia ovocia a zeleniny, zvyšky jedál, pokosená tráva, burina, hnoj a trus atď. Viac o kompostovaní sa dočítate v kapitole “Biologicky rozložiteľný odpad”.

Tip: Príklad separovania odpadov na obecnom úrade v Bystričanoch

TRIEDIŤ DOKÁŽE KAŽDÝ

Vedia to už malé deti v materskej škole, len čo začnú rozoznávať farby. Ak to zvládnu deti, nezvládneme to my? Výhovorky typu: nemám na to čas, mám málo miesta, ja by som to robil, ale susedia určite nie, nie sme na to zvyknutí, v našej obci sa to nedá, nemáme na to vytvorené podmienky; v dnešnej dobe neobstoja.

AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD?

Dôležité je, aby každý začal od seba. Na celom území obce je zavedený triedený zber odpadov, takže podmienky sú vytvorené a budú sa zlepšovať. Len je nutné rozhliadnuť a zapojiť sa do neho. Prestaňme byť ľahostajní a urobme tú najjednoduchšiu vec pre ochranu životného prostredia. Navyše každý z nás už v domácnosti triedi množstvo vecí. Triedime bielizeň podľa farby pred praním, oblečenie pri odkladaní do skríň, príbor nemáme na jednej kope s taniermi, potraviny nemiešame s ponožkami, pracovné náradie nemáme zmiešané s hrncami. Prečo by sme do týchto zaužívaných „rituálov triedenia“ nezaradili aj triedenie odpadov? Začnime triediť odpad nielen doma, ale aj v škole, v zamestnaní i na verejných podujatiach a priestranstvách.

45

Tip: Aj v domácnosti to ide ľahšie ak máte na suroviny jasne vyčlenené nádoby. Môžu byť rôzneho druhu, od plastových košov po krabice z papiera. Záleží len na Vás.

A MÔŽEME TOHO UROBIŤ AJ VIAC!

Keďže najlepší odpad je ten, ktorý vôbec nevznikne; ďalej sa budeme venovať aktivitám predchádzania vzniku odpadov, pomocou ktorých môžeme znížiť množstvo vznikajúcich odpadov. Existuje ich veľké množstvo. Základné - nenáročné aktivity, ktoré nás výrazne neobmedzia a vedú i k úsporám vašich vlastných finančných prostriedkov, sú nasledovné:

- Kupujeme iba to, čo skutočne potrebujeme. Snažme sa sami rozhodovať o našich životných potrebách a nenechávajme to na reklamných agentúrach a firmách vyrábajúcich rôzne produkty.
- Vyhýbajme sa jednorazovým obalom a zbytočne v plastových sáčkoch baleným potravinám (napr. chlieb, pečivo, ovocie, zelenina...). Pokiaľ je to len trochu možné, pokúsme sa znížiť spotrebu výrobkov balených v hliníkových plechovkách, viacvrstvových obaloch, PET fľašiach.
- Uprednostňujeme lokálne výrobky, potraviny a nákupy na tržniciach pred hypermarketmi – pri preprave na kratšie vzdialenosti je potrebných spravidla menej obalov.
- Na nákup si nosme trvácnu plátennú tašku, odmietajme ponúkané plastové vrecúška a tašky, ak ich nevyhnutne nepotrebujeme. Pokiaľ ich už používame, snažme sa o ich opakované použitie až kým sa neopotrebnú a potom ich vytriedme do triedeného zberu odpadov, nech poputujú na recykláciu.
- Využívajme bezobalovú distribúciu – nákup mlieka z automatu, čapovanie priamo v predajniach napr. čistiacich prostriedkov, kozmetiky, sirupov do nami prinesených obalov alebo nákup orieškov, sušených plodov, ovocia a zeleniny do nami prinesených nádob.

46

AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD?

- Uprednostňujeme väčšie balenia výrobkov a koncentráty.
- Využívajme služby miestnych remeselníkov, živnostníkov a pestovateľov. Uprednostňujeme napr. knižnice, požičovne náradia, práčovne, opravovne, krajčírstvo, požičovne áut, tržnice, predaj z dvora.
- Píme vodu z vodovodu. Voda na pitie z nášho vodovodu je kvalitná a najlacnejšia. Balená stolová voda (čistá voda + oxid uhličitý) je 136x drahšia ako voda z nášho kohútika.
- Pokiaľ máme k dispozícii počítač a prístup na internet, môžeme redukovať množstvo použitého papiera posielaním dokumentov elektronickou formou. Skladujme/opravujme informácie priamo v počítači a v prípade tlače používajme obojstrannú tlač.

ZNAČKY A SKRATKY NA PRODUKTOCH

47

Iste ste si častokrát položili otázku čo znamená trojuholník so šípkami a rôznymi skratkami písmen na zadnej strane etikiet, obalov alebo spodnej strane fliaš? Tieto značky nám pomáhajú a zjednodušujú život pri triedení odpadov. Trojuholník zo šípok znamená, že tento obal je možné pri správnom vytriedení efektívne zhodnotiť. Súčasťou značky je označenie materiálu, z ktorého je obal vyrobený. Označenie materiálu môže byť zobrazené ako číslica v trojuholníku šípok, ako skratka pod trojuholníkom šípok, alebo kombináciou oboch spôsobov.

Uvedieme príklad: Kúpili ste si tuniaku v konzerve, ktorý je zabalený do papierového obalu. Na zadnej strane obalu sa nachádza trojuholník so šípkami s označením PAP a FE. Pri konzerve nemáte pochybnosti a vyhodíte ju do kontajnera s označením kovy. Ale kam patrí tento hrubší obal? Je to papier, alebo kompozitný obal na báze lepenky? Neviete sa rozhodnúť. Nalistujete si kapitolu ako správne triediť odpad a podľa značky PAP zistíte, že sa jedná o papier.

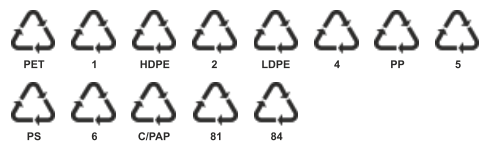

48

Tip: Aj seniori vedia separovať. Značky a skratky na produktoch Vám pomôžu, ak máte pochybnosti čo kam patrí.

AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD?

KOBL + Plasty

PATRIA SEM:

Kompozitne obaly na baze lepenky (KOBL), PE a PET fľaše, plastové obaly od drogerie, plastové vrecia, tašky a vrecká, obalové fólie, záhradné a potravinové fólie, nádobky od jogurtov, masiel a smotán, vrecká od mlieka, plastové poháriky, obaly zo sladkostí a slaností, plastové vedrá, prepravky, hračky, kompozitné obaly (tetrapaky) od mlieka, mliečnych výrobkov, džúsov, vína, polystyrén.

Plastové obaly a tetrapaky je vhodné zbaviť hrubých nečistôt (odporúčame vypláchnuť). Dovoľené je ponechať na obaloch uzávery a etikety. Zbierajú sa zošliapnuté tak, aby bol ich objem čo najmenší.

NEPATRIA SEM:

Vyššie napísané plastové a tetrapakové obaly so zvyškami obsahu, jednorazové plienky a hygienické potreby, zeminou silne znečistené záhradné fólie, alobal, hliníkové viečka napr. od jogurtov a smotany; viacvrstvové kombinované obaly od kávy,

kakaa, slaností a sladkostí a vreckových polievok; guma, molitan, podlahové krytiny, obaly z nebezpečných látok napr.: motorových olejov, farieb, lepidla; plastové okná.

VEDELI STE, ŽE:

- na výrobu 1 tony plastov sa spotrebuje až 2,5 tony ropy. Toto množstvo ropy je možné nahradiť 1,2 tonami zberových plastov. Pri takejto recyklácii dochádza k 97% úspore energií oproti výrobe z ropy.
- PET materiál je 100% produktom ropy alebo zemného plynu
- 30 vyzbieraných plastových PET fliaš stačí na výrobu 1 fleecovej bundy
- z tvrdých recyklovaných plastov sa vyrábajú palety, protihlukové steny
- zo zmesových plastov sa vyrába záhradný nábytok
- dosky vyrobené z viacvrstvových kombinovaných materiálov sú porovnateľné s klasickými drevenými doskami. Po použití sa dajú znovu rovnakou cestou recyklovať. Pri procese výroby dosiek nevznikajú žiadne exhaláty a nie je potrebné pridávať chemické prípravky.

ČO MÔŽEME UROBIŤ SAMI?

- Odpad z plastov a kompozitných obalov na báze lepenky (KOBL) odovzdajme v rámci triedeného zberu na stojiskách kontajnerov pre separovaný odpad (viď stranu 55).
- Pri nákupe uprednostňujme nápoje v sklených vratných fľašiach pred nevrátnymi plastovými fľašami a tetrapakovými obalmi.
- Pime vodu z vodovodu.
- Odmietnime ponuku plastových vreciek alebo tašiek za zabalenie kúpených produktov a nosme si vlastné plastové vrecká na nákup zeleniny a ovocia, pečiva.

AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD?

Papier

PATRIA SEM:

Noviny, časopisy, zošity, plagáty, baliaci papier, vlnitá a hladká lepenka, kartóny, škatule, knihy bez väzby, kancelársky papier, bločky z obchodov, lístky z kina, lístky z dopravy, staré pohľadnice, listy, obálky (bez plastových okienok), malé kúsky po strihaní papiera, papierové vrecká od múka, cukru, papier z potravín.

Z papiera je vhodné odstrániť sponky na spisy, lepiacu, textilnú alebo plastovú súčasť. Škatule je potrebné rozobrať, aby zaberali menej miesta.

NEPATRIA SEM:

Nápojové kartónové obaly (tetrapaky) od mlieka, smotany, džúsov, obaly od polotovarov v prášku (halušiek, pudingov, polievok, korenín, semien), jednorazové plienky a hygienické potreby, obaly od vajíčok, kopírovací papier (indigo), asphaltový, dechtový, brúsny, mastný, voskovaný, krepový papier, papier na pečenie, stieracie žreby a znečistený papier z potravín.

VEDELI STE, ŽE:

- triedením papiera chránime naše lesy? 1 tona zberového papiera nahradí 2,5 m³ vyťaženej drevnej hmoty, čo je približne 17 dospelých stromov. Zozbieraním 110 ton starého papiera zachránime 1 ha storočného lesa
- recykláciou papiera ušetríme 23–74% elektrickej energie (v porovnaní s prvovýrobou), čo znamená, že pri spracovaní 1 tony zberového papiera sa ušetrí 500–600 kWh elektrickej energie
- recykláciou papiera sa zníži aj spotreba vody oproti prvovýrobe až o 58%. Pri recyklácii 1 tony papiera ušetríme 40 m³ vody
- pri recyklácii papiera je vypúšťaných až o 74 % menej emisií ako pri primárnej výrobe
- za 1 kg vyrobeného bieleho papiera možno nájsť až 6,3 až 9,8 kg emisií CO₂

ČO MÔŽEME UROBIŤ SAMI?

- Odpad z papiera odovzdajme v rámci triedeného zberu na stojiskách kontajnerov pre separovaný odpad (viď stranu 55).
- Zrušiť odoberanie nepotrebných informačných letákov, napr. umiestnením nálepky s textom „Nevhadzujte reklamy“.
- Ak je to možné, zbytočne netlačiť dokumenty na papier, používať elektronickú komunikáciu. – tlačiť obojstranne.
- Využívať nepotrebné papiere z druhej nepoužitej strany na poznámky, koncepty a pod.
- Používať látkové kuchynské utierky a vreckovky namiesto papierových.
- Odmietnuť ponuku zabalit kúpený produkt do papiera.
- Uprednostniť elektronické formuláre pred klasickými.
- Ignorovať pouličnú letákovú reklamu.

AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD?

Sklo

53

PATRIA SEM:

Sklo všetkých farieb, sklenené poháre od zaváranín, fľaše, fľaštičky od kozmetiky, dymové a mliečne sklo, úlomky skla, okenné/tabuľové sklo.

Sklenené obaly je vhodné zbaviť hrubých nečistôt (odporúčame vypláchnuť). Etikety nevadia.

NEPATRIA SEM:

Vyššie uvedené sklenené obaly so zvyškami obsahu, keramika, kamenivo, porcelán, žiarivky, žiarovky a výbojky, varné sklo, zrkadlá, kovové uzávery, drôtované sklo, plexisklo, autosklo, teplomery, obrazovky, sklobetónové tvárnice.

VEDELI STE, ŽE:

- sklo je recyklovateľné 98% až 100%
- recykláciou každej fľaše šetríme energiu. Recykláciou jednej vínovej fľaše sa môže ušetriť až 400 Wh elektrickej energie.
- recyklácia obalového skla znamená menej emisií. Výroba jednej tony sklenených obalov z črepov môže znížiť zaťaženie životného prostredia emisiami CO² až o 400 kg.
- ak sa vráti do sklárne na recykláciu 100 miliónov odpadových fliaš a pohárov, ušetrí sa:
 - 30 000 ton sklárskeho piesku
 - 100 000 ton sódy
 - 6 000 ton vykurovacieho oleja
 - 18 000 MWh elektrickej energie
 - 76 000 000 m³ zemného plynu

54

ČO MÔŽEME UROBIŤ SAMI?

- Odpad zo skla odovzdajme v rámci triedeného zberu na stojiskách kontajnerov pre separovaný odpad (viď stranu 55).
- Pri nákupe uprednostňujeme nápoje v sklenených vratných fľašiach pred nevratnými.

AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD?

Kovy a kovové obaly

PATRIA SEM:

Hliníkové (Al) a železné (Fe) príbory, riad „ešus“, hrnce a náradie, plechovky od nápojov (coly, piva), kovové súdky od piva, skrutkovacie uzávery od alko a nealko nápojov, kompótové viečka, kovové obaly z kozmetických výrobkov napr. zo sprejov; konzervy z potravín a zvieracích krmív, všetok drobný železný odpad, radiátory, pračky, plynové šporáky, kovové rebríky, rámy z postelí.

Kovové obaly je vhodné zbaviť hrubých nečistôt a plastových častí (odporúčame vypláchnuť). Duté obaly (napr. plechovky) je vhodné pre zmenšenie objemu stlačiť.

NEPATRIA SEM:

Kovové obaly veľmi znečistené zvyškami jedla, farbami a rôznymi chemickými látkami, nádoby od sprejov, tuby, elektroodpad.

VEDELI STE, ŽE:

- na výrobu rámu bicykla potrebujeme 670 hliníkových plechoviek
- pri výrobe 1000 kg hliníka, z ktorého sú vyrobené plechovky na nápoje, vznikne až 1500 kg toxického odpadu
- recykláciou 1 kg hliníka sa ušetrí 8 kg bauxitu, 4 kg chemických produktov a 14 kW elektrickej energie
- recyklácia 1 ks hliníkovej plechovky ušetrí toľko elektrickej energie, že by to stačilo na prevádzku počítača alebo televízora počas 3 hodín
- recykláciou hliníka sa ušetrí 95 % energie a redukuje sa obsah emisií o 99 %

ČO MÔŽEME UROBIŤ SAMI?

- Odpad z kovov a kovových obalov odovzdajme v rámci triedeného zberu na stojiskách kontajnerov pre separovaný odpad (viď stranu 55).
- Pri nákupe uprednostňujme nápoje v sklenených vratných fľašiach pred plechovkami, konzervami.

Textil a obuv

PATRIA SEM:

Textil, odevy, prikrývky, posteľné prádlo, výrobky z látok a pletenín, topánky.

Textil a obuv triedime do špeciálneho svetlo sfarbeného kontajnera.

57

VEDELI STE, ŽE:

- z vyzbieraného textilu sa špeciálnymi úpravami vyrábajú izolácie pre budovy a dopravné prostriedky, vlákna pre automobilový a nábytkársky priemysel, montované priečky
- spotreba a výroba textilu v EÚ ročne využíva približne 1,3 tony primárnych surovín a viac ako 100 m³ vody na osobu. Približne 85 % týchto materiálov a 92 % vody sa pritom používa v iných regiónoch sveta.
- pri výrobe textílií sa vytvára približne 15 až 35 ton ekvivalentu CO₂ na tonu vyrobených textílií, čo predstavuje 5. najväčší zdroj emisií CO₂

58

ČO MÔŽEME UROBIŤ SAMI?

- Odpad z textilu a obuvi odovzdajme v rámci triedeného zberu na stojiskách kontajnerov pre separovaný odpad (viď stranu 55).
- Pri nákupe oblečenia a obuvi nepodliehajte každému módnemu trendu, nekupujte lacné a nekvalitné výrobky, radšej si kúpme kvalitné výrobky a nosme ich dlhšie. Neprepĺňajte si šatník oblečením, ktoré ani nestihneme vynosiť a rýchlo vyjde z módy. Zamerajte sa na štýlové kúsky, ktoré ponosíme dlhšie.
- Ak už niektoré oblečenie a obuv nepotrebujeme, nevyhadzujme ich do odpadu, ale darujme ich známym alebo charite na ďalšie využitie

AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD?

Elektroodpad z domácností

PATRIA SEM:

Chladničky, mrazničky, variče, šporáky, televízory, monitory, telefóny, mobily, mikrovlnky, počítače, magnetofóny, hifi veže, reproduktory, gramofóny, kuchynské roboty a malé spotrebiče, fén, holiaci strojček.

***V žiadnom prípade sa nesmú vhadzovať do nádob na zmesový odpad!!!
Nebezpečné!!!***

VEDELI STE, ŽE:

- ročne na celom svete vyhodíme okolo 50 miliónov ton elektroniky, čo je zhruba 125-tisíc jumbo jet lietadiel. Denne skončí v odpade na celom svete 416-tisíc mobilov a 142-tisíc počítačov.

ČO MÔŽEME UROBIŤ SAMI?

- Elektroodpad z domácností odovzdajme na zbernom dvore počas celého roku, v rámci zberu elektroodpadu v obci (zbiera sa dva krát za rok), alebo v rámci spätného zberu v predajniach s elektronikou.

- Kupovať radšej kvalitnejšie výrobky, ktoré majú dlhšiu životnosť a dajú sa opraviť, v porovnaní s lacnými výrobkami na jedno použitie.
- Opravovať a renovovať pokazenú elektroniku.

Jedlý olej

PATRIA SEM:

Použitý kuchynský jedlý olej.

VEDELI STE, ŽE:

- 1 kvapka oleja dokáže znečistiť 1 000 l podzemnej vody
- z 1 litra prepáleného kuchynského oleja sa dá vyrobiť 1 liter bionafty

ČO MÔŽEME UROBIŤ SAMI?

- Olej naliať do plastových fliaš od minerálky a nápojov, odovzdať v rámci triedeného zberu na zbernom dvore počas celého roku, alebo v rámci zberu špeciálneho odpadu v obci (zbiera sa dva krát za rok).
- Vyhnúť sa fritézam a používať moderné panvice a hrnce, kde s malým množstvom oleja upečieme viac jedla.

Drobný stavebný odpad

PATRIA SEM:

61 Stavebný odpad vznikajúci pri bežných udržiavacích prácach zabezpečovaných fyzickou osobou – nepodnikateľom, pri ktorých postačuje ohlásenie stavebnému úradu, alebo na ktoré sa nevyžaduje stavebné povolenie ani ohlásenie.

V žiadnom prípade sa nesmú vhadzovať do nádob na zmesový odpad!!!

VEDELI STE, ŽE:

- sa upravuje, drví, mieša a vyrábajú sa z neho stavebné materiály
- tehly a keramická strešná krytina sa dajú využiť po rozdrvení na menšie častice ako antuka na úpravu bežeckých dráh alebo ihrísk
- likvidácia starej eternitovej strechy si vyžaduje špecializovanú firmu, ktorá ju opatrne zloží a odvezie na zneškodnenie. Problémom sú azbestové vlákna, ktoré sa veľmi ľahko odlupujú pri manipulácii a zostávajú v prostredí a sú karcinogénne.

ČO MÔŽEME UROBIŤ SAMI?

- Odovzdať na skládke stavebného odpadu v obci na ul. Dlhej po telefonickom dohovore so zamestnancom obce (viď stranu 80).
- Zo zdravého starého dreva je možné vyrobiť priznané konštrukcie krovov, jedinečné obklady, podlahy, výplne dverí alebo nábytok. Teraz sa to stáva trendom.
- Rozdrvený keramický materiál zo striech môžete využiť pri úprave záhrad, ako súčasť pestovateľských substrátov alebo ako farebnú náhradu kameňa a mulčov v okrasných záhonoch, prípadne ako finálnu povrchovú úpravu chodníkov.

Obec Bystričany poskytuje svojim občanom aj možnosť legálne sa zbaviť drobného stavebného odpadu, ako betón, tehly a iný. Drobný stavebný odpad je odpad z bežných udržiavacích prác vykonávaných fyzickou osobou alebo pre fyzickú osobu. Za drobný stavebný odpad sa nepovažuje pozostatky hlinených domov, azbestové materiály a podobné nebezpečné materiály.

Občania môžu drobné stavebné odpady priviezť na medzi skládku stavebného odpadu na ulici Dlhá. Poplatok za drobný stavebný odpad je 0,020 eur na kilogram (20,- eur na tonu) a jeho výška je stanovená podľa zákona č.582/2004 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v platnom znení. V prípade vopred kontaktujte pracovníka obce Bystričany na t. č. 0908 553 840 alebo 0905 202 448, s ktorým si dohodnete presný termín a čas uloženia odpadu, pretože skládka drobného stavebného odpadu je bežne uzamknutá. Termín uloženia je možné si dohodnúť počas pracovných dní od 7.00 hod. do 15.00 hod.

Nebezpečný odpad

PATRIA SEM:

Tužkové, mikrotužkové, ploché, gombíkové batérie; autobatérie, žiarivky, žiarovky, motorové oleje, obaly z farieb, rozpúšťadlá, staré farby.

***V žiadnom prípade sa nesmú vhadzovať do nádob na zmesový odpad!!!
Nebezpečné!!!***

VEDELI STE, ŽE:

- 1 liter benzínu alebo motorového oleja znečistí 5 miliónov litrov vody
- 37 % chemických látok je považovaných za nebezpečné pre životné prostredie.

ČO MÔŽEME UROBIŤ SAMI?

- Nebezpečný odpad z domácností na zbernom dvore počas celého roku, v rámci zberu nebezpečného odpadu v obci (zbiera sa dva krát za rok). Používajme vodou riediteľné farby.
- Používajme opakovane nabíjateľné batérie a LED žiarivky.

Veľkoobjemový odpad

PATRIA SEM:

Odpad, ktorý sa nezmestí do používaných zberných nádob v domácnostiach, napr. starý nábytok, koberce, skrine, posteľe, stoličky, kočiare.

V žiadnom prípade sa nesmú vhadzovať do nádob na zmesový odpad!!!

VEDELI STE, ŽE:

- nábytok sa drví a vyrábajú sa z neho pelety a brikety na kúrenie, drevotriekový nábytok, stavebný materiál, zatepľovacie systémy
- zo starých paliet sa vyrába dizajnový nábytok
- zo starých okien môže vyrásť skleníček alebo parenisko

ČO MÔŽEME UROBIŤ SAMI?

- Odovzdať na zbernom dvore počas celého roku (**dostupné len pre občanov s trvalým pobytom v Bystričanoch**), alebo v rámci zberu veľkoobjemového odpadu v obci (zbiera sa dva krát za rok).
- **Nábytok prinesený na zberný dvor musí byť rozobratý !!!**
- Renovovať starý nábytok. V súčasnosti sa to stáva trendom.
- Zo starej vane si môžete spraviť jazierko v záhrade, miesto na zachytávanie dažďovej vody, kvetináč.

AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD?

Koronavírus (COVID-19): likvidácia odpadu

65

V dôsledku pandémie koronavírusu (Covid-19) sa na celom svete nahromadili desaťtisíce ton odpadu. Kam s takýmto odpadom? Inštrukcie ako nakladať s takýmto odpadom sú rôzne a záleží na tom či sa jedná napríklad o domácnosť, školu alebo pracovisko.

ČO MÔŽEME UROBIŤ V KAŽDOM PRÍPADE?

Ak sa jedná o testovanie mali by ste oddeliť použitú súpravu pre testovanie od akéhokoľvek recyklovateľného materiálu, ako je kartónový obal, držiak skúmavky a papierová brožúra s pokynmi.

Recyklovateľné materiály je možné recyklovať alebo zlikvidovať prostredníctvom existujúcich zberných nádob na separovaný odpad.

LIKVIDÁCIA ODPADU NA PRACOVISKU

66

Ak prevádzkujete firmu mali by ste sa uistiť, že:

Pre vašich zamestnancov a zákazníkov sú k dispozícii ďalšie koše, aby mohli zahodiť svoje použité OOP na tvár, a akýkoľvek ďalší dodatočný odpad, ako sú jednorázové obaly a riad.

Zamestnanci a zákazníci nevhadzujú prikrývky tváre ako rúška a respirátory do košov na triedený zber, pretože ich nemožno recyklovať v našich recyklačných zariadeniach.

Odpad, ktorý vzniká pri čistení pracoviska ako napríklad prázdne plastové nádoby na čistiace prostriedky môžete vyhodiť do nádob na triedený zber. Všetok jednorázový čistiaci materiál je nutné vyhodiť do zmesového komunálneho odpadu.

Pred vyhodnotením ich nemusíte dávať do extra vrečka ani skladovať.

AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD?

LIKVIDÁCIA POUŽITÝCH TESTOV V NEZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, PODNIKOCH A ŠKOLÁCH

Postupujte podľa návodu na obale. Mali by ste oddeliť použitú súpravu pre testovanie od akéhokoľvek recyklovateľného materiálu, ako je kartónový obal, držiak skúmavky a papierová brožúra s pokynmi. Recyklovateľné materiály je možné recyklovať alebo zlikvidovať prostredníctvom existujúcich zberných nádob na separovaný odpad.

Škola, podnik a pracovisko, ktoré nie je registrovaným zdravotníckym zariadením likviduje použité testy obvyklým spôsobom a odpad z týchto miest sa nepovažuje za odpad zo zdravotnej starostlivosti.

Do odpadkových košov na zmesový komunálny odpad patria:

Všetky použité časti testu (napríklad tampón, testovací prúžok, vrečko a skúmavka), akékoľvek jednorazové vybavenie, ako sú pokrývky tváre (rúška, respirátory), rukavice alebo obleky a zástery, ktoré sa nosia počas procesu testovania.

LIKVIDÁCIA ODPADU V DOMÁCNOSTIACH

Použité ochranné prostriedky ako sú rukavice, rúška, respirátory a pod. je potrebné vložiť do plastovej tašky, alebo vreca a pevne uzavrieť. Takto uzavreté vrece či tašku je možné vyhodiť do zmesového komunálneho odpadu (čierny kontajner). Použité ochranné prostriedky v žiadnom prípade nepatria do nádob na triedený zber odpadu.

AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD?

Biologicky rozložiteľný odpad

PATRIA SEM:

Lístie, tráva, vypletá burina, pozberové zvyšky z pestovania rastlín (korene, listy, kvety), kúsky konárov, piliny, hobliny a štiepka z dreva, opadané a zhnité ovocie, zvyšky zeleniny a ovocia (z čistenia, konzumácie a úpravy).

Biologický odpad sa nesmie vhadzovať do nádob na zmesový odpad!!!

NEPATRIA SEM:

Tekuté zvyšky varených jedál, kuchynské oleje, kosti, mäso, ryby, uhynuté zvieratá, mliečne výrobky, iné odpady (plasty, kovy, sklo).

KOMPOSTOVANIE JE JEDNODUCHÉ

Kompostovanie je najlepší a najjednoduchší spôsob, ako môžeme výrazne znížiť množstvo vyhadzovaných komunálnych odpadov v niektorých prípadoch aj viac ako o polovicu. Biologický odpad totiž tvorí váhovo najväčšiu časť komunálneho odpadu (45%-60%)

Každý, kto býva v rodinnom dome, alebo má záhradu, ho môže jednoducho svojpomocne spracovať. Rastlinné zvyšky z prípravy jedál, zvyšky z pestovania rôznych plodín v záhrade alebo na poli, konáre, lístie, pokosená tráva, zvädnuté kvety, hnoj z chovu hospodárskych zvierat atď. – to všetko môžeme využiť pomocou domáceho kompostovania na výrobu kvalitného kompostu. Ten následne používame pri pestovaní rastlín ako prírodné hnojivo, vracajúce do pôdy výživné látky a organickú hmotu.

ČO S BIOLOGICKÝM ODPADOM?

Kompostuje sa svojpomocne vo vlastných domácich kompostoviskách. Informácie ako kompostovať nájdete na internetovej stránke www.kompost.sk. Ak nemôžete z rôznych príčin skompostovať všetok svoj biologický odpad, je možné ho priniesť na obecnú kompostáreň.

KOMPOST A JEHO VYUŽITIE

Kompost je organické hnojivo, vznikajúce kompostovaním biologického odpadu. Je ideálnym hnojivom pre pestovanie rastlín. Pomocou neho vrátíme späť do pôdy organické látky a živiny, ktoré sú nevyhnutné pre úspešné pestovanie rastlín. Rýchlosť vzniku kompostu je závislá od zvolenej technológie kompostovania, použitých surovín a dodržiavania základných podmienok kompostovania. V praxi je možné vyrobiť kompost v rozmedzí od 3 mesiacov do 2 rokov od jeho založenia. Vyzretý kompost je hnedej až tmavohnedej farby, jemnej hrudkovitej štruktúry, nezapácha, ale vonia ako lesná pôda. Je to vysoko stabilné hnojivo. To znamená, že živiny v ňom obsiahnuté sa do pôdy uvoľňujú len veľmi pomaly, takže za normálnych podmienok nedochádza k ich vyplavovaniu do podzemných vôd. V prípade, že si kompost kupujete, overte si či je certifikovaný

Tip: Kompost Vám poslouží ako dobrý základ pre vyvýšené záhony.

Inšpirácia pochádza od našich žiakov zo Základnej školy v Bystričanoch

AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD?

Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym. Len certifikovaný kompost môže byť dávaný do obehu predajom. To vám zaručí účinnosť, kvalitu, zdravotnú neškodnosť a bezpečnosť.

TEST KLÍČIVOSTI

Jednoduchou a dostatočne výpovednou metódou na zistenie kvality kompostu je test klíčivosti (test fytoxicity):

Plytkú misku naplníme preosiatym kompostom a dobre ho navlhčíme. Do kompostu vysejeme semienka žeruchy, pritlačíme ich a zakryjeme fóliou, aby sa pod ňou udržala vlhkosť. Ak po 3 až 7 dňoch väčšina semien vyklíči, kompost už neobsahuje žiadne látky škodlivé pre rastliny a môžeme ho použiť. Intenzívne zelené klíčne lístky svedčia o vyzretom komposte, zatiaľ čo žlté alebo hnedé lístky o surovom komposte. Ak vyklíči len málo semien, musí sa substrát podrobiť ešte ďalšiemu rozkladu/kým bude vhodný na použitie. Čím rozmanitejšie sú kompostované suroviny, tým lepšie sú výsledky klíčivosti. Obsahové zloženie kompostu závisí od východiskových surovín. V komposte pripravenom z rôznorodých surovín sa rastlinám darí najlepšie.

SPRÁVNE POUŽITIE KOMPOSTU

Kompost má široké uplatnenie v každej záhrade, ale aj domácnosti. Bežný kompost má pH od 6,5 do 8,5. Preto nie je najvhodnejší na pestovanie kyslomilných rastlín, ako sú napr. rododendrony, čučoriedky, vresy, azalky. Kompost pred použitím môžeme podľa potreby preosiať. K tomuto účelu môžeme použiť napríklad

prehadzovacie sito na piesok. Čo prepadne cez sito, použijeme ako hnojivo. Čo zostane na site, to vložíme späť do kompostoviska. Kompost preosievame, hlavne keď ho ideme použiť na výsev, pri sadení priesad, do kvetináčov alebo na trávniky. Čerstvý čiže surový kompost je starý 2 až 6 mesiacov a prebieha v ňom ešte aktívny rozklad kompostovaných materiálov. Nie je v ňom ešte ukončená fáza stabilizácie. To znamená, že živiny, ktoré obsahuje, nie sú naviazané na organické látky a sú ľahšie prístupné rastlinám. Takýto kompost môžeme použiť na nastielanie (mulčovanie) okolo stromov, pod kríky atď. Nehodí sa na výsev ani k priesadám, ktoré by mohol poškodiť (spáliť). Nikdy by sme nemali používať čerstvý kompost, ktorý ešte zapácha po čpavku alebo surovinách, ktoré boli kompostované. Zrelý kompost môžeme použiť na všetky účely. Jeho pravidelná aplikácia vytvára „trvalý humus“ čo sa prejaví trvalým zlepšením pôdnej štruktúry.

AKO SPRÁVNE TRIEDIŤ ODPAD?

Preto zrelý kompost uprednostňujeme pri zakladaní nových plôch. V takom prípade môže byť vrstva kompostu vysoká aj niekoľko centimetrov. Je to cca 10-20 kg kompostu na 1 m² plochy. Kompost, ktorý dosiahol pri testeklíčivosti dobré výsledky, aplikujeme na pôdy počas vegetačného obdobia (od jari do jesene) v rovnomernej vrstve. Neodporúča sa zaorávanie alebo zarýľovanie hlboko do pôdy, ale len jemné zapravenie napr. hrablami alebo kultivátorom. V prípade, že máme malé množstvo kompostu na celoplošnú aplikáciu, použijeme kompost priamo do výsevných rýh alebo jamôk na výsadbu. Na dostatočné zásobenie pôdy živinami stačí, aj pri náročnejších pestovaných plodinách, 1 cm vysoká vrstva kompostu ročne. Kompost je najvhodnejšie aplikovať v menších, ale opakovaných dávkach.

PRÍKLAD VÝPOČTU:

Aby sa 1 m² záhonu pokryl 1 cm vrstvou kompostu, je potrebné jedno vedro s obsahom 10 litrov kompostu. S plným fúrikom kompostu sa dá pokryť asi 5 m² plochy. Jeden m³ kompostu nám vystačí na 100 m² záhradnej plochy.

PRÍKLAD POUŽITIA KOMPOSTU:

Ovocné stromy a kríky

- výsadba - na zahrnutie koreňov použijeme zmes z 2 až 3 dielov zeminy a 1 dielu kompostu
- údržba - 2 až 3 litre kompostu na 1 m² pestovateľskej plochy

Trvalky a cibuľoviny

- výsadba - použijeme zmes zeminy a kompostu v pomere 1:1
- údržba - 4 litre kompostu plytko zapracujeme na 1 m² pestovateľskej plochy

Zelenina

- výsadba - 4 až 10 litrov kompostu plytko zapracujeme do záhonu
- pestovanie priesad - použijeme zmes zeminy a jemne preosiateho kompostu v pomere 1:1

Kvetináče

- použijeme zmes jemne preosiateho kompostu a zeminy v pomere 1:1

Trávniky

- na prihnojenie - 2 litre jemne preosiateho kompostu rovnomerne rozhrabeme na 1 m² trávniku
- opakujeme 2 až 3x ročne.

NÁROČNOSŤ RASTLÍN NA ŽIVINY	MNOŽSTVO KOMPOSTU V LITROCH NA 1m ²
NENÁROČNÉ RASTLINY	4 - 6
STREDNE NÁROČNÉ RASTLINY	7 - 10
NÁROČNÉ RASTLINY	10 - 15

VÝLUH Z KOMPOSTU

Výluh pripravíme tak, že zmiešame 1 liter zrelého preosiateho kompostu s 10-timi litrami vody. Za každodenného miešania ho necháme lúhovať cca 14 dní. Potom ho precedíme a zriedime s vodou minimálne v pomere 1:10. Tento výluh používame ako listové hnojivo na rýchle zásobenie živinami vo forme postreku. Pôsobí priaznivo aj ako preventívny prípravok na ochranu rastlín. Rastliny, ktoré sú pravidelne striekané týmto výluhom, sú odolnejšie proti chorobám a škodcom.

VÝZNAM KOMPOSTU

Pravidelným používaním kompostu:

- Obohacujeme pôdu o organické látky a humus
- Zabezpečujeme rastlinám dostatok živín počas celého vegetačného obdobia v takej forme a v takom pomere, ktorý im veľmi dobre vyhovuje. Živiny viazané v humuse sa uvoľňujú do pôdy postupne a tým zabezpečujú dlhodobú výživu rastlín.
- Udržujeme a vylepšujeme mechanicko-fyzikálne vlastnosti pôdy, jej pórovitosť a predovšetkým jej schopnosť udržiavať vlhkosť

Organické látky:

- v ťažkých pôdach zvyšujú pórovitosť, vzdušnosť, zlepšujú ako vodozádržné vlastnosti pôdy, tak aj vodopriepustnosť, znižujú súdržnosť a obmedzujú tvorbu suchej tvrdej kôry na pôde
- v ľahkých pôdach naopak zväčšujú súdržnosť, znižujú veľkú pórovitosť, znižujú vodopriepustnosť a vysychavosť pôdy
- Vylepšujeme chemické a fyzikálno-chemické vlastnosti pôdy.

Organická hmota obsiahnutá v komposte dokáže viazať ťažké kovy a čiastočne i dusičnany a tým obmedzuje ich príjem do rastlín. Zvyšujeme výnosy pestovaných plodín. Výrazne vyššia úroda bola zaznamenaná v prípade pestovania jahôd, paradajok, papriek, baklažánov, brokolice, karfiolu, kalerábov, tekvice, melónov, zemiakov, cibule a strukovín. Podporujeme biologickú činnosť v pôde tým, že zvyšujeme množstvo pôdnych mikroorganizmov. Pri použití kompostu pri výsadbe priesad, krov a stromov zvyšujeme pravdepodobnosť, že sa nám rastliny úspešne zakorenia. Pozitívne ovplyvňujeme kvalitu pestovaných plodín (napr. ich vzhľad, chuť, znižovanie obsahu dusičnanov) a zlepšujeme skla - dovateľnosť zeleniny. Humus zvyšuje odolnosť pôdy voči okysleniu, čo je dôležité v oblastiach postihnutých emisiami z priemyselných činností. Znižujeme riziko výskytu chorôb a škodcov pestovaných rastlín.. Kompost má liečivé účinky a je vedecky dokázané, že potláča veľa chorôb rastlín, ako sú napr. nádorovitosť hlúbovín, biela hniloba cibule, suchá hniloba zemiakov, pleseň zemiaková atď. (ochorenia, ktoré spôsobujú huby z rodov Pythium, Phyto- phthora, Rhizoctonia, Fusarium, Aphanomyces a Sclerotinia sclerotiorum).

Harmonogram vývozu

Obec Bystričany pre vás pripravila štyrikrát do roka hromadný zber zameraný na špeciálny odpad (dva krát zber nebezpečného odpadu a elektroodpadu, dva krát zber železa, papiera, jedlých olejov a tukov) a dvakrát do roka organizujeme aj vývoz veľkoobjemového odpadu pomocou veľkoobjemových kontajnerov. Do nich patrí len odpad, ktorý nie je možné vytriediť separovaním. Veľkoobjemový odpad znamená nadrozmerný odpad, ktorý nie je možné vhodiť do bežných kontajnerov, napríklad nábytok (rozobrať na menšie časti), posteľ, kuchynský drez, veľký koberec...

DO VEĽKOOBJEMOVÉHO ODPADU URČITE NEPATRIA:

- elektrospotrebiče: chladničky, práčky, televízory...
- stavebný odpad: dlaždice, tehly, obkladačky...
- nebezpečný odpad: eternitová strešná krytina, azbestové rúry...
- pneumatiky, papier, drevo a podobne
- biologicky rozložiteľný odpad, napríklad: konáre

Tieto druhy odpadu separujeme a vyvážame podľa harmonogramu vývozu v iných termínoch. Prosíme občianky a občanov o dodržiavanie a rešpektovanie pokynov. Obec bude realizovať dohľad nad uloženým odpadom pomocou zamestnancov údržby obce Bystričany (bývalej príspevkovej organizácie TERMAL BYSTRÍČANY).

DÁTUM	DEŇ	TYP ODPADU
06. 04. 2022	Streda	Nebezpečný odpad a elektroodpad
13. 04. 2022	Streda	Veľkoobjemný odpad
11. 05. 2022	Streda	Železo, papier, jedlé oleje a tuky
07. 09. 2022	Streda	Nebezpečný odpad a elektroodpad
05. 10. 2022	Streda	Veľkoobjemný odpad
12. 10. 2022	Streda	Železo, papier, jedlé oleje a tuky

Vývoz komunálneho odpadu sa v roku 2022 uskutoční každý párny týždeň vo štvrtok.

Nebezpečný odpad a elektroodpad (zber na vyznačených miestach na mape)

15.00 hod. - 15.30 hod. - Vieska

15.30 hod. - 16.00 hod. - Dolná Domovina a Chalmová (Kamex)

16.00 hod. - 17.00 hod. - Bystričany

Veľkoobjemný odpad (zber na vyznačených miestach na mape)

8.00 hod. - 17.00 hod.

Železo, papier, jedlé oleje a tuky (zber po domácnostiach)

7.30 hod. - 15.30 hod.

Bystričany

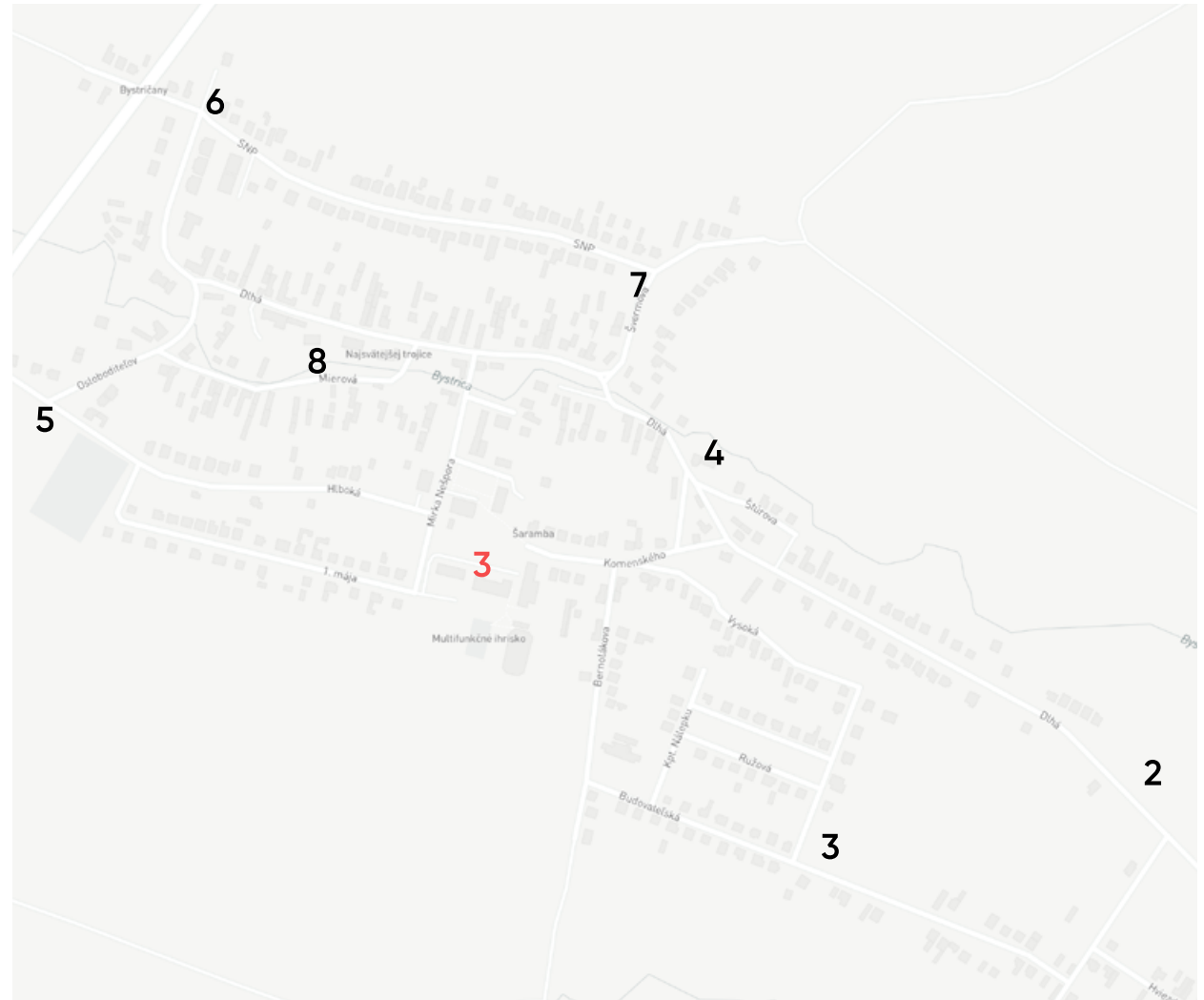
LEGENDA

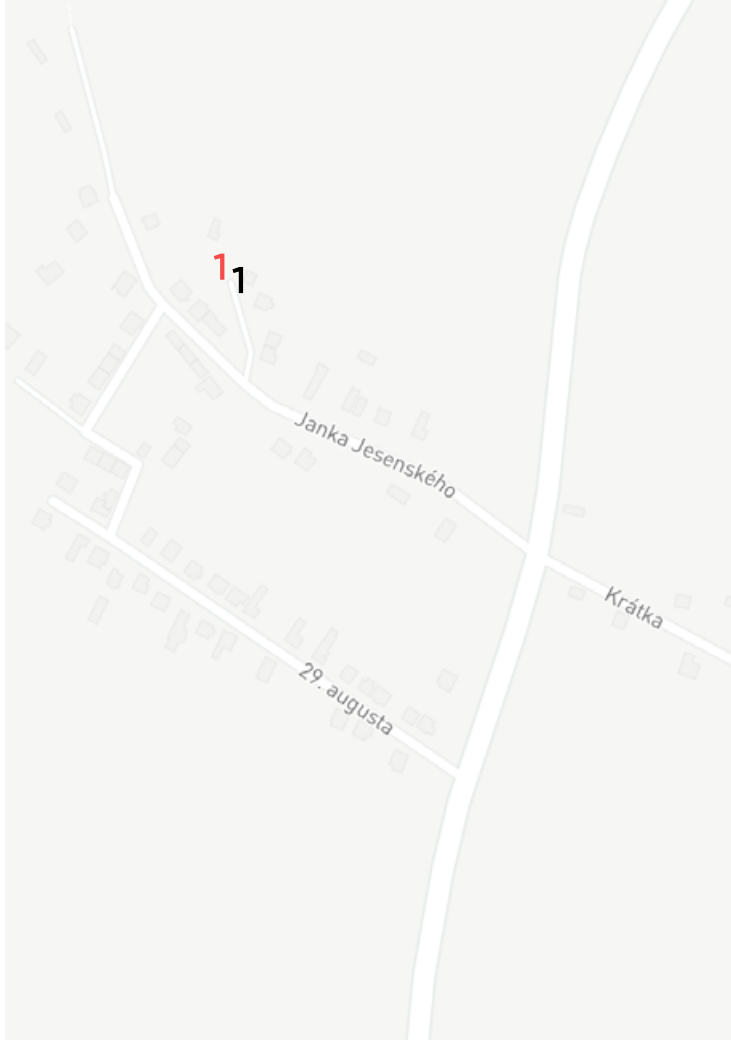
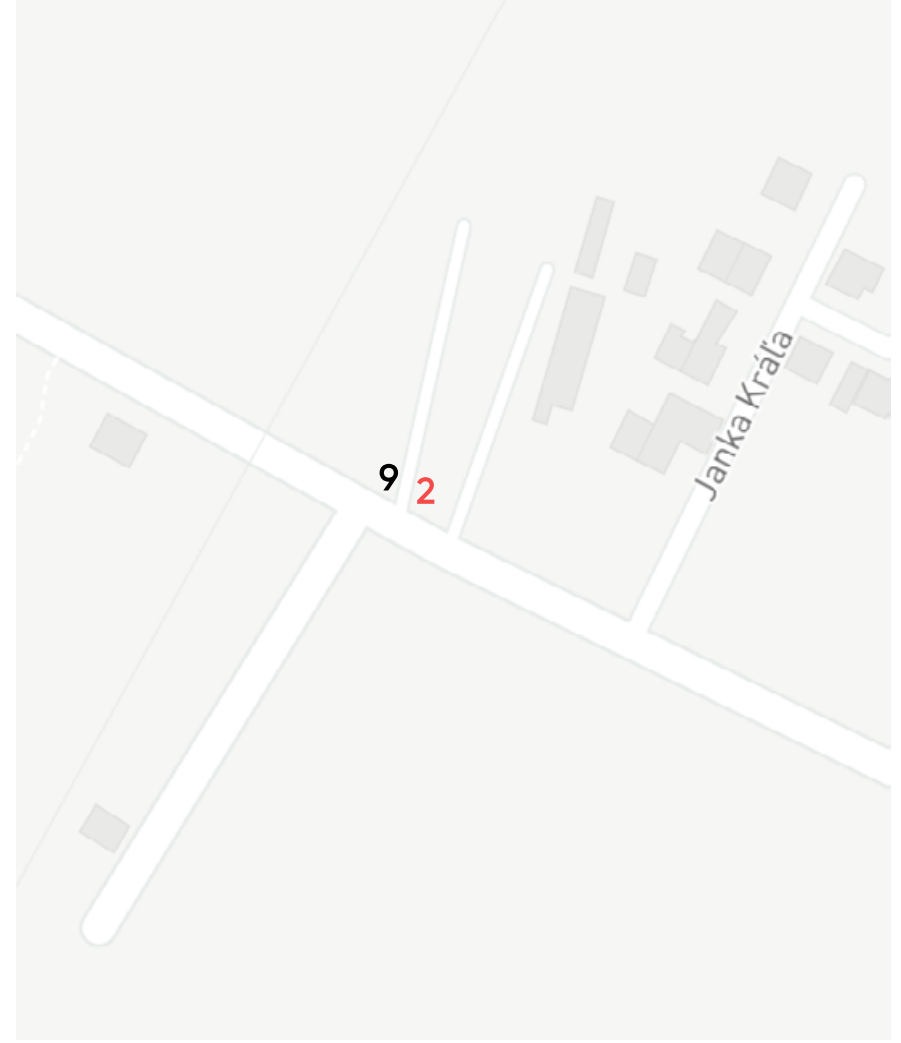
NEBEZPEČNÝ ODPAD A ELEKTROODPAD
(miesta vyznačené na mape červenou farbou)

1. **Vieska** - pred kultúrnym domom
2. **Dolná domovina a Chalmová** - zberný dvor (Kamex)
3. **Bystričany - Areál základnej školy** (pred kotolňou)

VEĽKOOBJEMNÝ ODPAD

1. **Vieska** - pred kultúrnym domom
2. **Horná domovina** - pri autobusovej zastávke
3. **Vršky** - na križovatke ulíc Vysoká a Budovateľská
4. **ul. Dlhá** - pri križovatke s ulicou Štúrovou
5. **ul. Osloboditeľov** - pri dome Smútku
6. **ul. SNP** - pri križovatke s ulicou Osloboditeľov
7. **ul. SNP** - pri križovatke s ulicou Švermovou (pri vodárni)
8. **ul. Mierová** - pod parkoviskom
9. **Dolná domovina a Chalmová** - zberný dvor (Kamex) bude otvorený od 15.00 hod.

Vieska**Chalmová**

Stojiská kontajnerov pre separovaný odpad v obci Bystričany

85

V roku 2019 sme vás informovali, že plánujeme zlepšiť existujúce a zredukovať nepotrebné stojiská na kontajnery v našej obci. Aj vďaka vašim požiadavkám a pripomienkam sme sa snažili prispôbiť tieto stavby tak, aby čo najlepšie zapadli do okolitého prostredia. Najčastejší argument bol: „stojiská chceme, ale nie pred svojim domom.“ Z celkových 16 stojísk sme ich počet zredukovali na 12 a zlepšili sme ich dostupnosť. Postupne dopĺňame kontajnery, pričom doteraz sme navýšili počet kontajnerov o 24 z celkových 38 plánovaných (celkovo bude k dispozícii 97 kontajnerov). Vo vedení obce Bystričany sme presvedčení, že celková stratégia v odpadovom hospodárstve sa bude v budúcnosti meniť.

Odpad sa bude zbierať iným spôsobom ako doteraz, napríklad sa budú fľaše zálohovať, možno sa bude opäť zbierať odpad od domov, kontajnery budú vo väčšine prípadov podzemné a občania budú platiť za odpad toľko, koľko kto vyprodukuje. Uvidíme, čo prinesie v budúcnosti jednotná vládna stratégia, ktorá je viac ako potrebná. Aj z tohto dôvodu sme sa rozhodli nezhotoviť žiadne prístrešky, vysoké oplotenia a pod.

Zvolili sme prírodné materiály, pretože v prípade zmeny separácie odpadu stojiská nebudú predstavovať vyhodené verejné financie. Sú navrhnuté tak, aby v takomto prípade plnili funkciu oddychových a regeneračných zón v našej obci. Budú to miesta, kde si budete môcť posediť so svojou rodinou a priateľmi, miesta kde sa budete môcť zastaviť pri prechádzke s vaším domácim miláčikom, keď si potrebujete na chvíľu sadnúť pri ceste do obchodu, či do kostola.

86

STOJISKÁ NA KONTAJNERY PRE SEPAROVANÝ ODPAD

87

88

STOJISKÁ NA KONTAJNERY PRE SEPAROVANÝ ODPAD

89

90

TAKTO VYZERALI KONTAJNERY PREDTÝM

91

92

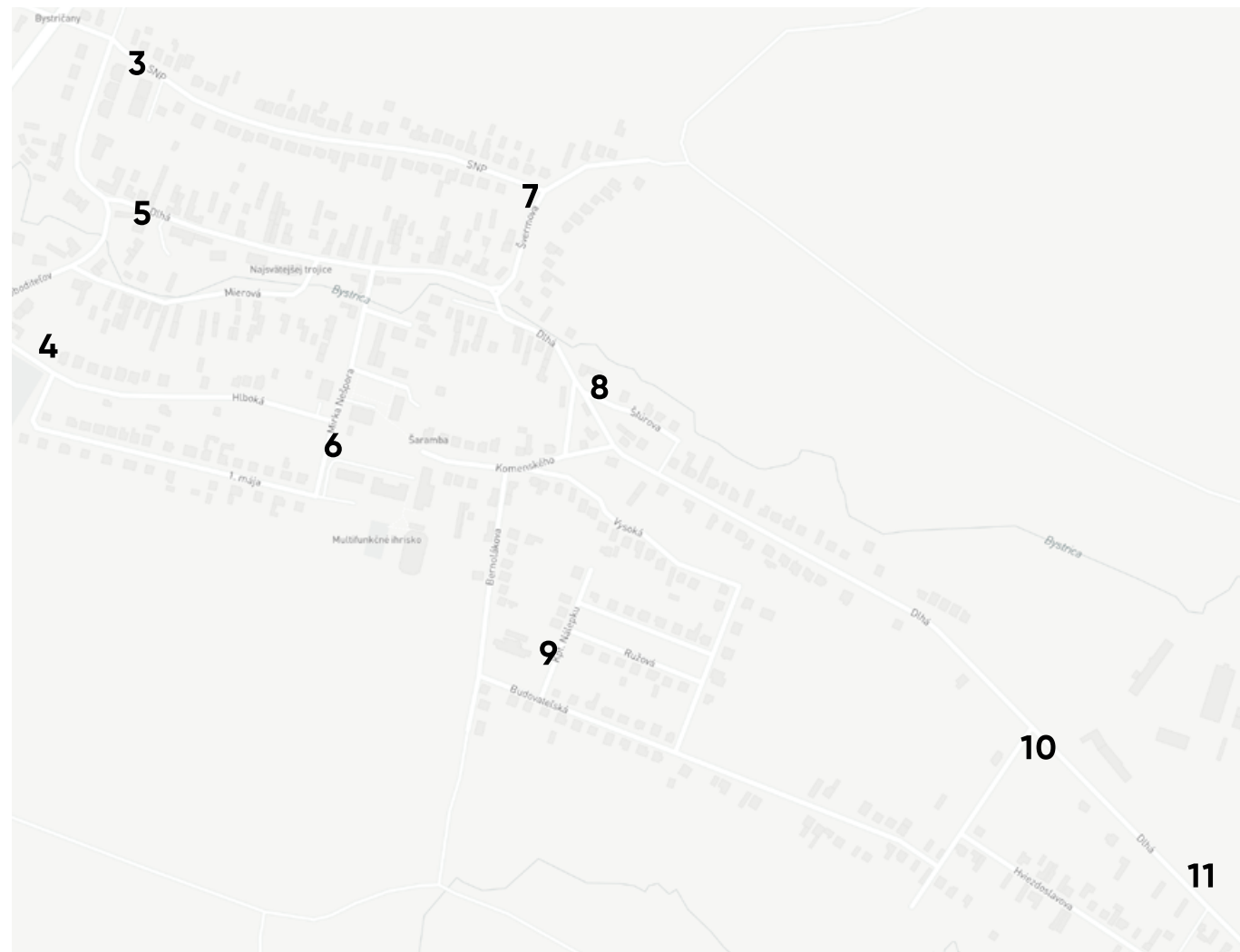

Bystričany

93

LEGENDA

1. ul. Chalmovská - Chalmová
2. ul. Janka Kráľa - Dolná Domovina
3. ul. SNP - Bystričany
4. ul. Hlboká - Bystričany
5. ul. Dlhá - Bystričany
6. ul. Mirka Nešpora - Bystričany
7. ul. Švermova - Bystričany
8. ul. Štúrova - Bystričany
9. ul. Kpt. Nálepku - Bystričany
10. ul. Dlhá - Bystričany
11. ul. Dlhá - Bystričany
12. ul. Janka Jesenského - Vieska

94

Vieska

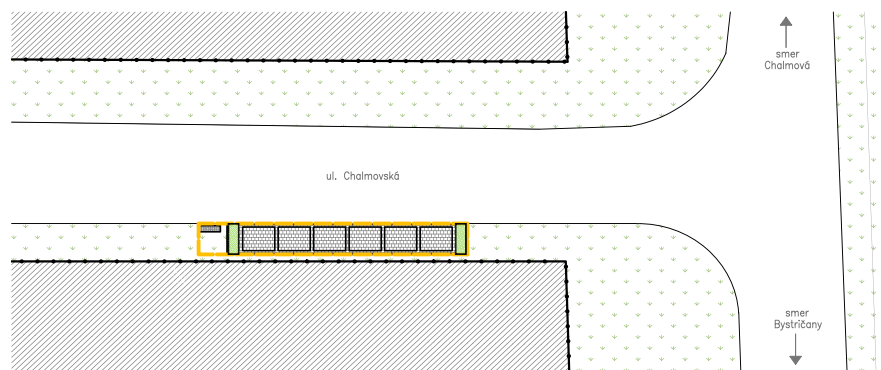
Chalmová

Dolná domovina

Stojisko 1

CHALMOVÁ - UL. CHALMOVSKÁ

97

KOMPOZITNÉ OBALY NA BÁZE
LEPENKY (KOBL) + PLASTY

PAPIER

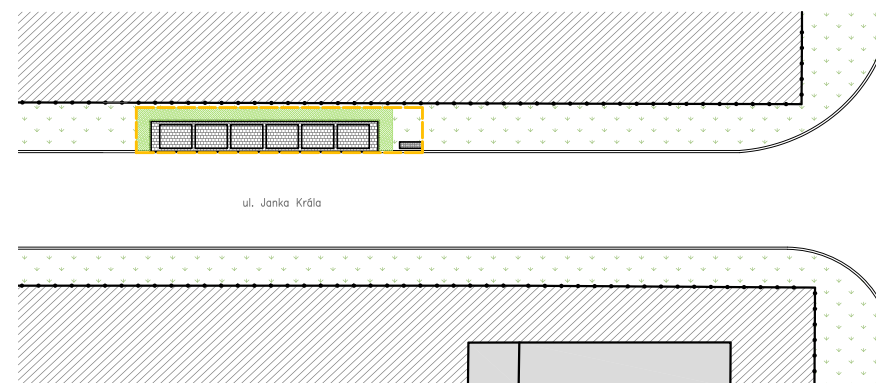
SKLO

KOVY

Stojisko 2

DOLNÁ DOMOVINA - UL. JANKA KRÁLA

98

KOMPOZITNÉ OBALY NA BÁZE
LEPENKY (KOBL) + PLASTY

PAPIER

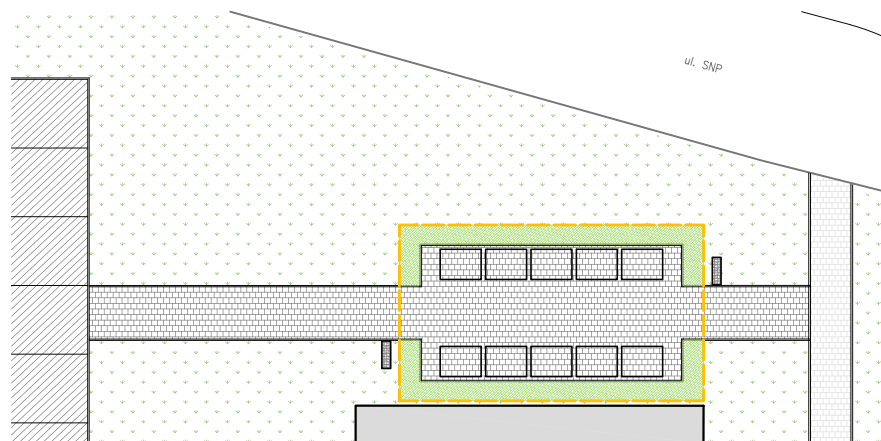
SKLO

KOVY

Stojisko 3

BYSTRÍČANY - UL. SNP

KOMPOZITNÉ OBALY NA BÁZE
LEPENKY (KOBL) + PLASTY

PAPIER

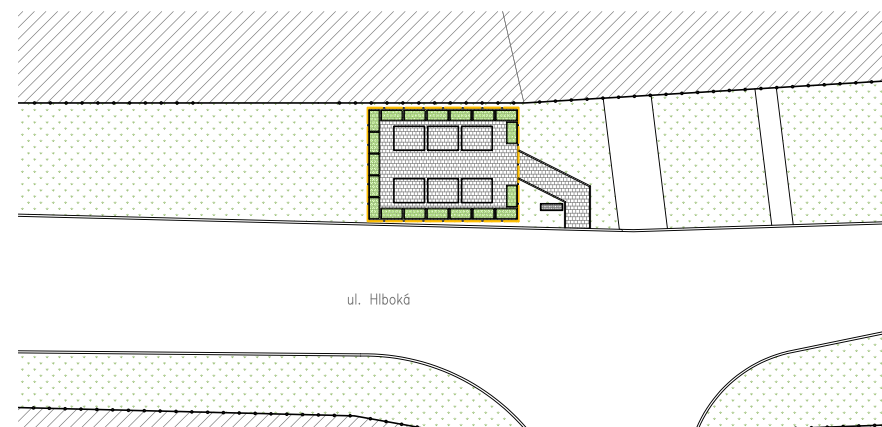
SKLO

KOVY

Stojisko 4

BYSTRÍČANY - UL. HLBOKÁ

KOMPOZITNÉ OBALY NA BÁZE
LEPENKY (KOBL) + PLASTY

PAPIER

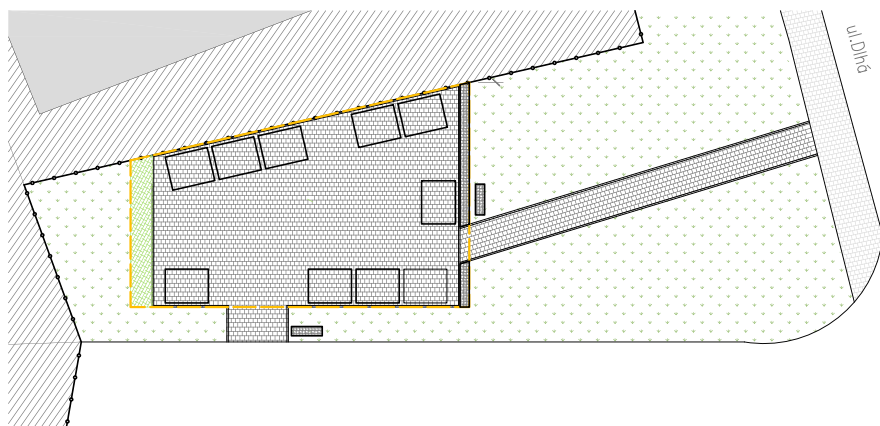
SKLO

KOVY

Stojisko 5

BYSTRÍČANY - UL. DLHÁ

101

KOMPOZITNÉ OBALY NA BÁZE
LEPENKY (KOBL) + PLASTY

PAPIER

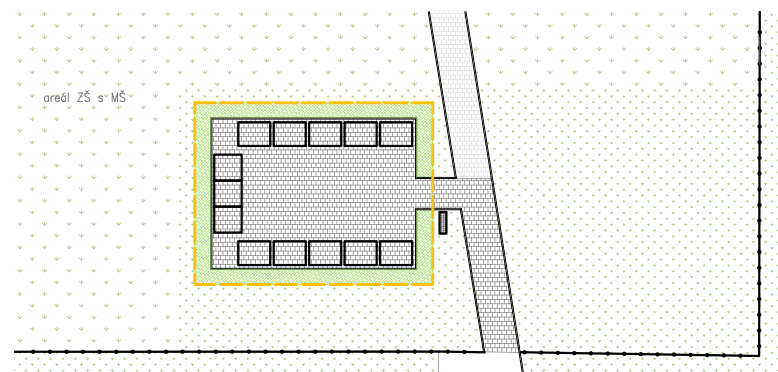
SKLO

KOVY

Stojisko 6

BYSTRÍČANY - UL. MIRKA NEŠPORA

ul. Mirka Nešpora

102

KOMPOZITNÉ OBALY NA BÁZE
LEPENKY (KOBL) + PLASTY

PAPIER

SKLO

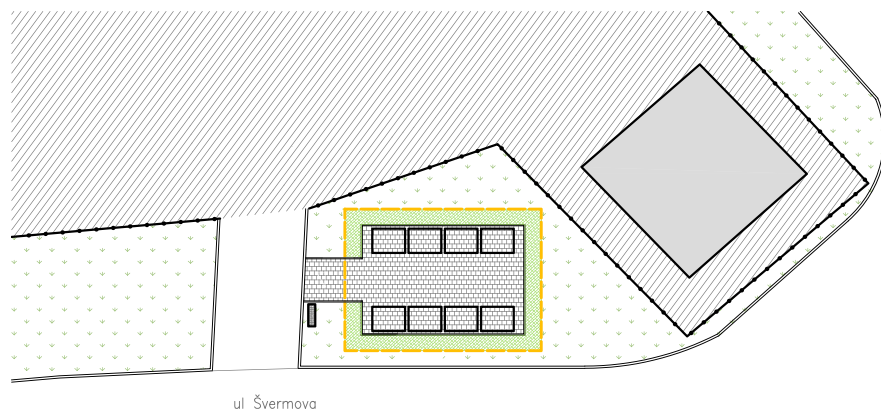
KOVY

STARÉ ŠATSTVO

Stojisko 7

BYSTRICANY - UL. ŠVERMOVA

103

KOMPOZITNÉ OBALY NA BÁZE
LEPENKY (KOBL) + PLASTY

PAPIER

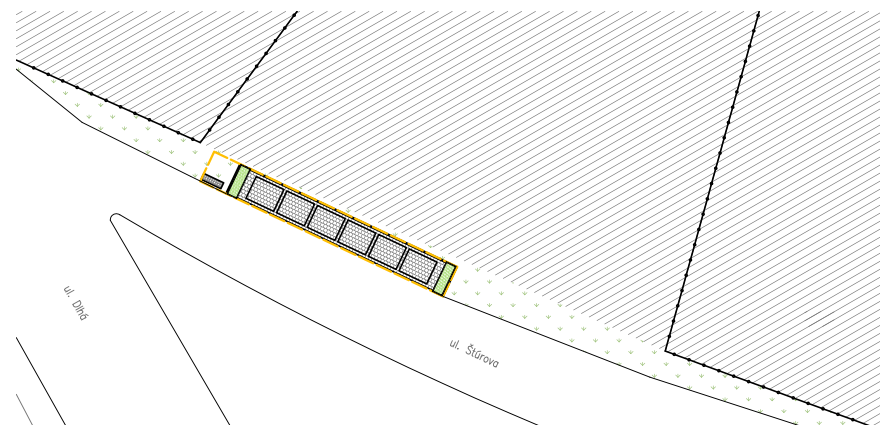
SKLO

KOVY

Stojisko 8

BYSTRICANY - UL. ŠTÚROVA

104

KOMPOZITNÉ OBALY NA BÁZE
LEPENKY (KOBL) + PLASTY

PAPIER

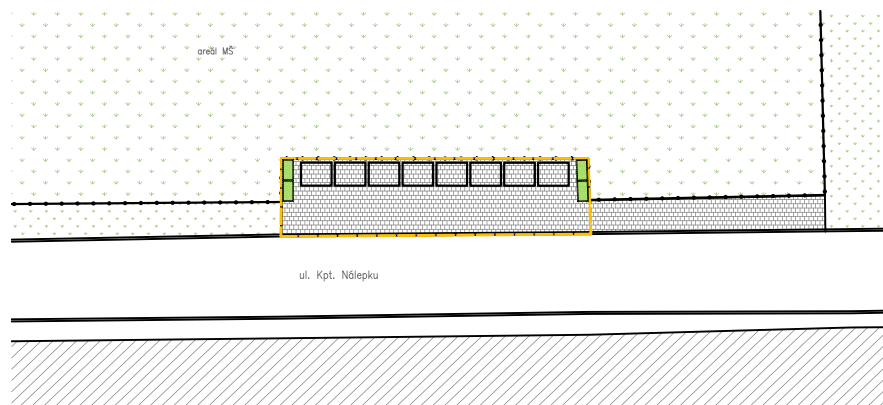
SKLO

KOVY

Stojisko 9

BYSTRICĀNY - UL. KPT. NÁLEPKU

105

KOMPOZITNÉ OBALY NA BÁZE
LEPENKY (KOBL) + PLASTY

PAPIER

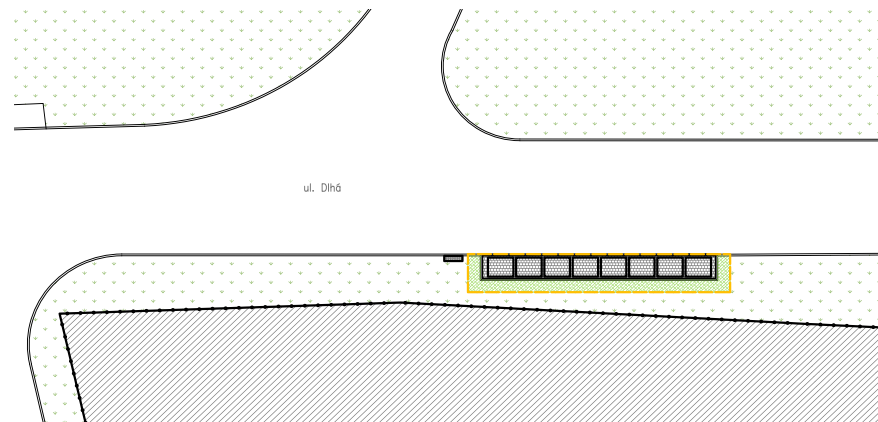
SKLO

KOVY

Stojisko 10

BYSTRICĀNY - UL. DLHÁ

106

KOMPOZITNÉ OBALY NA BÁZE
LEPENKY (KOBL) + PLASTY

PAPIER

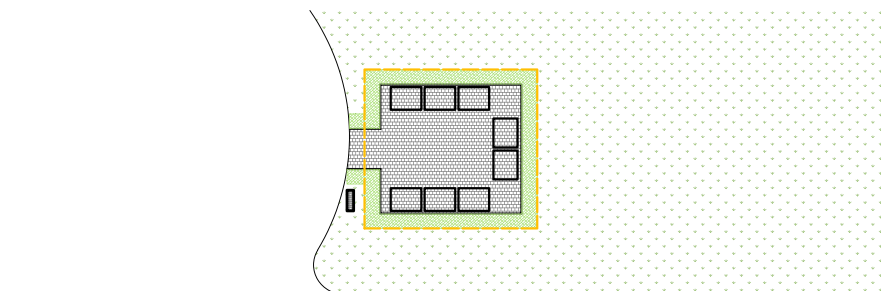
SKLO

KOVY

Stojisko 11

BYSTRÍČANY - UL. DLHÁ

ul. Dlhá

107

KOMPOZITNÉ OBALY NA BÁZE
LEPENKY (KOBL) + PLASTY

PAPIER

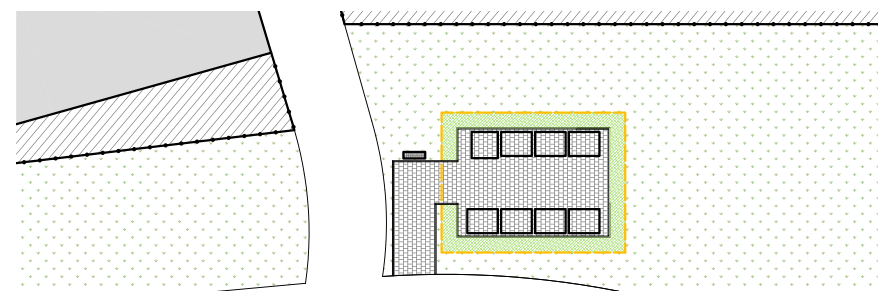
SKLO

KOVY

Stojisko 12

VIESKA - UL. JANKA JESENSKÉHO

108

KOMPOZITNÉ OBALY NA BÁZE
LEPENKY (KOBL) + PLASTY

PAPIER

SKLO

KOVY

STARÉ ŠATSTVO

Zhodnocovanie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu v obci Bystričany

109

Cieľom projektu bolo udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry a zvýšenie miery zhodnocovania odpadov so zameraním na ich prípravu na opätovné použitie a recykláciu a podpora predchádzania vzniku odpadov. Projekt bol zameraný na zlepšenie situácie obce Bystričany v oblasti separovaného zberu a úpravy biologicky rozložiteľných odpadov. Obec má (prostredníctvom svojej rozpočtovej organizácie) skúsenosti s prevádzkovaním kompostárne. Systém zberu a prípravy odpadov na zhodnocovanie však potreboval výrazné posilnenie v podobe zakúpenia techniky. Preto bolo predmetom projektu najmä nákup kontajnerov, traktora s príslušenstvom a nakladača.

Základné informácie o projekte

Názov projektu: Zhodnocovanie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu v obci

Bystričany

Kód ITMS2014+: 310011B433

Prijímateľ: Obec Bystričany, Mírka Nešpora 1/17, 972 45 Bystričany

Miesto realizácie: NUTS II Západné Slovensko, Bystričany

Poskytovateľ: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Implementačná agentúra: Slovenská agentúra životného prostredia
Operačný program: OP Kvalita životného prostredia

Prioritná os: 1. Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry

Špecifický cieľ: 1.1.1 Zvýšenie miery zhodnocovania odpadov so zameraním na ich prípravu na opätovné použitie a recykláciu a podpora predchádzania vzniku odpadov

Kód výzvy: OPKZP - POI - sem - 2016 - 10

Celková výška oprávnených výdavkov: 325 855,20 eur

Maximálna výška NFP (95%): 309 562,44 eur

Výška spolufinancovania - obec Bystričany (5%): 16 292,76 eur

110

ZHODNOCOVANIE BIOLOGICKY ROZLOŽITEĽNÉHO KOMUNÁLNEHO ODPADU V OBCI BYSTRICĀNY

111

112

Bystričiansky okruh - separujeme aj v prírode

113

Na Bystričianskom okruhu a niektorých lokalitách, kde radi trávim svoj voľný čas, sme osadili koše na triedený odpad. Pôvodný plán bol osadiť ich na sedem miest. Nakoniec sme sa rozhodli pre desať lokalít.

Spoločne tak pribudlo celkovo 20 dvojkošov (40 košov) na triedený odpad: plasty, kovy, papier a zmesový komunálny odpad. Stojiská na kontajnery sa nachádzajú v intraviláne obce. Koše osadené na okruhu predstavujú doplnok na triedenie odpadu v extraviláne. Tieto dva prvky spolu tvoria sieť na separovanie odpadu v obci Bystričany. Odpadové hospodárstvo je pre obec Bystričany veľmi dôležitá téma. Produkcia odpadu je sprievodným znakom života človeka a preto sa jej nedá vyhnúť.

Problém s odpadmi však začína oveľa skôr, než nimi naplníme koše. V obci Bystričany sme presvedčení, že na Slovensku vieme a chceme triediť odpad a môžeme byť vzorom pre ostatných doma i v Európe.

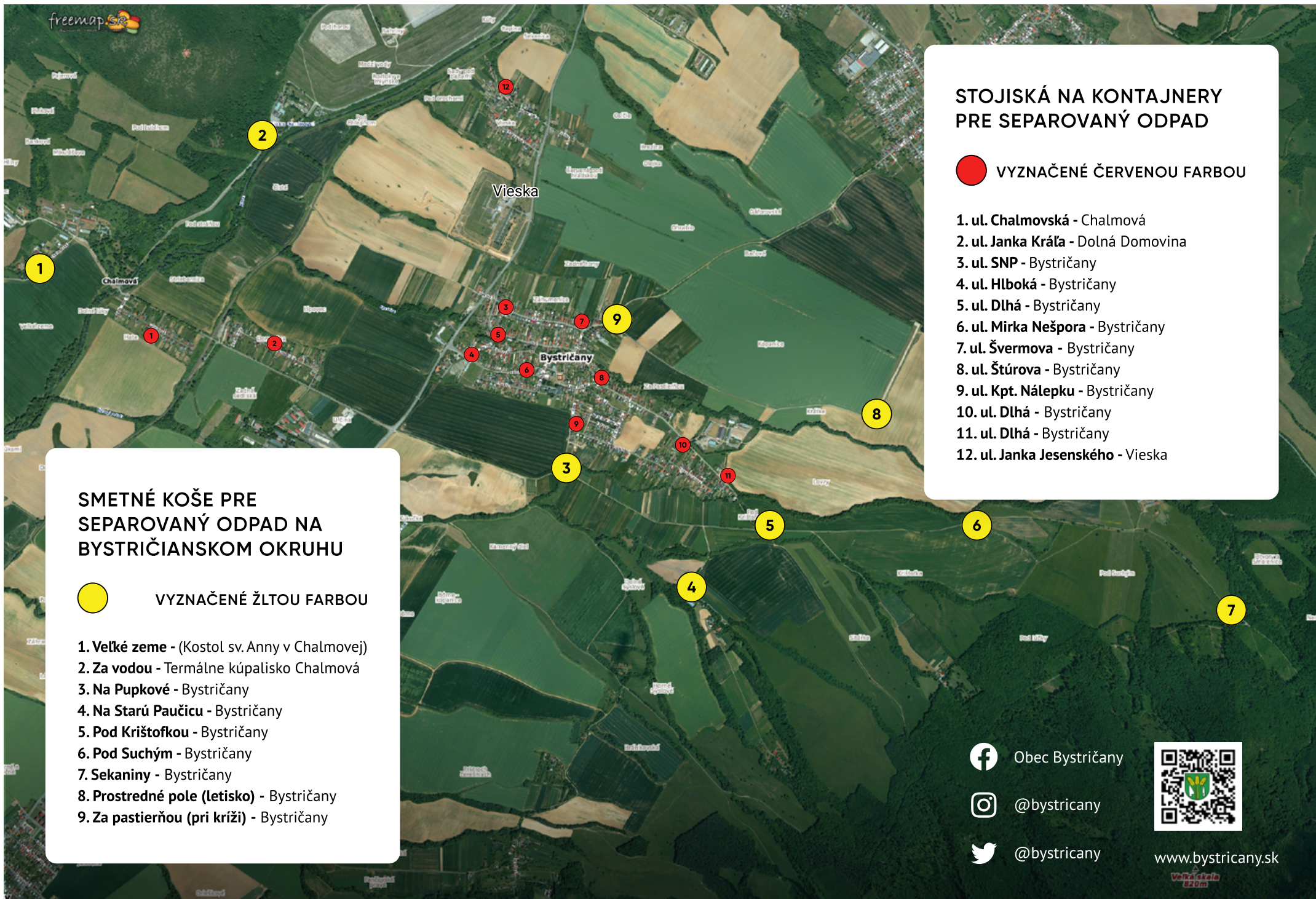
Práve to, ako sa postavíme k triedeniu nami vyprodukovaného odpadu, ovplyvní najbližšie roky nielen našich životov, ale aj životov generácií, ktoré prídu po nás.

114

A to je jeden z dôvodov, prečo sme sa rozhodli pripraviť sieť košov a stojísk na separované zložky odpadu v intraviláne a extraviláne našej obce a informačný materiál, ktorý vás detailne oboznámi s odpadovým hospodárstvom v Bystričanoch.

Po načítaní QR kódu sa dozviete mnohé potrebné informácie. Napríklad to, koľko nás stojí odpad a ako môžeme triedením ušetriť naše peniaze; ako a kde separovať; či to, aké typy odpadov sa zbierajú v katastri našej obce. V mene obce Bystričany nám dovoľte poďakovať sa za to, že odpad triedime zodpovedne a správne. Umožňujeme tým jeho recykláciu a prispějeme k tomu, že neskončí na skládke či v prírode.

Ďakujeme, že triedite odpad tak, aby sme boli príkladom iným, pretože vybudovať kvalitný život v čistej obci dokážeme len spoločne.

SMETNÉ KOŠE PRE SEPAROVANÝ ODPAD NA BYSTRÍČIANSKOM OKRUHU

 VYZNAČENÉ ŽLTOU FARBOU

1. Velké zeme - (Kostol sv. Anny v Chalmovej)
2. Za vodou - Termálne kúpalisko Chalmová
3. Na Pupkové - Bystričany
4. Na Starú Paučicu - Bystričany
5. Pod Krištofkou - Bystričany
6. Pod Suchým - Bystričany
7. Sekaniny - Bystričany
8. Prostredné pole (letisko) - Bystričany
9. Za pastierňou (pri križi) - Bystričany

STOJISKÁ NA KONTAJNERY PRE SEPAROVANÝ ODPAD

 VYZNAČENÉ ČERVENOU FARBOU

1. ul. Chalmovská - Chalmová
2. ul. Janka Kráľa - Dolná Domovina
3. ul. SNP - Bystričany
4. ul. Hlboká - Bystričany
5. ul. Dlhá - Bystričany
6. ul. Mirka Nešpora - Bystričany
7. ul. Švermova - Bystričany
8. ul. Štúrova - Bystričany
9. ul. Kpt. Nálepku - Bystričany
10. ul. Dlhá - Bystričany
11. ul. Dlhá - Bystričany
12. ul. Janka Jesenského - Vieska

 Obec Bystričany

 @bystricany

 @bystricany

www.bystricany.sk

BYSTRÍČIANSKY OKRUH - SEPARUJEME AJ V PRÍRODE

117

118

Zelená hliadka v Bystričanoch

Od 1. marca tohto roka pôsobí v našej obci zelená hliadka. O čo vlastne ide? Obec Bystričany už niekoľko rokov pracuje na vybudovaní Bystričianskeho okruhu – značenej trase pre širokú verejnosť, ktorá má za cieľ ukázať návštevníkom pekné miesta v našej obci.

Na jednotlivých stanovištiach postupne osádzame lavičky na sedenie, infotabule, stojany na bicykle a koše na zmesový a triedený odpad. Taktiež v budúcnosti pribudnú nabíjačky na elektrobicykle. O čistotu a poriadok na tejto trase sa nasledujúce dva roky budú starať Marek Chudý a Michal Škoda.

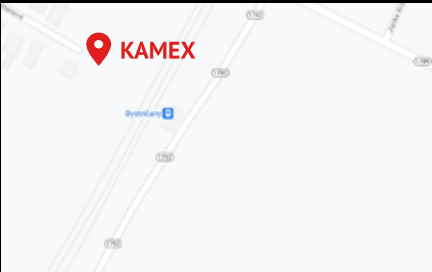
Sú to naši priatelia, ktorých ste mohli stretnúť v obci dobrovoľne zbierať odpad. Ukázali, že aj napriek ich relatívne mladému veku sú mimoriadne zodpovední a záleží im na čistom životnom prostredí v našom okolí. Chalanom veľmi pekne ďakujeme a zároveň ďakujeme všetkým za udržiavanie čistoty v našom okolí.

Zberný dvor KAMEX

Zberný dvor poskytuje možnosť obyvateľom s trvalým pobytom v obci Bystričany sa legálnou cestou zbaviť veľkoobjemového odpadu počas celého roka. V tomto priestore nájdú občania veľkoobjemové nádoby na plasty, kovy a nebezpečný odpad.

Taktiež je v zbernom dvore vyčlenená časť na možnosť dovieť starý nábytok, chladničky, sporáky a iné veľkoobjemové druhy odpadu. **Starý nábytok je nutné privieť rozobratý.** Obec taktiež zabezpečuje zber a prepravu objemného odpadu najmenej dvakrát do roka, na jar a na jeseň (apríl a október). Občania sú informovaní o presnom dátume a zberných miestach v dostatočnom predstihu, a to prostredníctvom tlačných materiálov (viď kapitolu "Harmonogram vývozu"), cez verejný rozhlas, webovú stránku obce, úradnú tabuľu a cez sociálne kanály obce.

121

ZBERNÝ DVOR - KAMEX OTVÁRACIE HODINY		DOLNÁ DOMOVINA 972 45 BYSTRÍČANY - KAMEX
PONDELOK	7:30 - 15:00	
UTOROK	7:30 - 15:00	
STREDA	7:30 - 15:00	
ŠTVRTOK	7:30 - 15:00	
PIATOK	7:30 - 12:00	

122

Rekonštrukcia zberného dvora

Jedným z pilierov zlepšenia odpadového hospodárstva v obci Bystričany je rekonštrukcia nášho zberného dvora. Jeho aktuálny stav a systém fungovania je skutočne nevyhovujúci a je potrebné ho zmodernizovať a prispôsobiť podmienkam 21. storočia.

Obec si túto skutočnosť uvedomovala už dávno, nakoľko rekonštrukcia je dlhodobý zámer a prvotné štúdie boli vypracované už v roku 2010. Prešlo 12 rokov, plány rekonštrukcie sme zmodernizovali a podali žiadosť o nenávratný finančný príspevok. Ako mnohí viete, so zberným dvorom sme mali v minulosti mnoho problémov. Neboli stanovené podmienky jeho využívania a tak si ľudovo povedané robil každý, čo chcel, ako chcel a kedy chcel. Nie raz sa stalo, že niekto priniesol odpad mimo prevádzkových hodín, teda dvor bol zatvorený.

A tak dotyčný odpad vyklopil pred bránu zberného dvora. Zamestnanci dvora potom odpad museli upratať. Takéto nepríjemnosti spôsobili zväčša obyvatelia okolitých obcí. To je ďalší problém, ktorému treba zamedziť – zberný dvor je platený z daní nás, obyvateľov Bystričian.

Je teda fér a úplne v poriadku, aby sme ho mohli využívať len my, ktorí si za tieto služby platíme. Po novom každá bystričianska domácnosť dostane možnosť prístupu, na základe ktorého jej bude umožnené využívať zberný dvor. Obsah nákladu odvážime na autováhe. Nepríjemnostiam a problémom s vyspaným odpadom pred bránou zabráni kamerový systém. Otváracie hodiny budú denne upravené pre potreby občanov, vrátane víkendov, pretože vytvoríme pracovné miesto pre správcu zberného dvora.

O ďalších krokoch vás budeme informovať, či už v Odpadovom hospodárovi alebo v obecných novinách Naše Bystričany.

REKONŠTRUKCIA ZBERNÉHO DVORA

125

126

REKONŠTRUKCIA ZBERNÉHO DVORA

127

128

Kompostovisko

Kompostovisko obce Bystričany slúži svojim obyvateľom na odpratanie nežiadúcich biologických odpadov, a to ako pokosená tráva a iný záhradný odpad, lístie zo stromov, konáre a pod.

Je k dispozícii 7 dní v týždni počas celého roka.

Kompostovisko je rozdelené na rôzne sekcie, podľa typu odpadu a označené pre ľahšiu orientáciu.

129

130

Tip: Lístie, konáre, pokosená tráva...

V Bystričanoch máte možnosť vyvieť tieto suroviny na kompostovisko.

Kanalizácia v Bystričanoch

131

Ešte v roku 2018 sa našej obci podarilo získať dotačné finančné prostriedky na výstavbu kanalizácie, ktorá v obci chýbala. Projekt spolufinancujeme z vlastných zdrojov, ktoré kvôli mohutnosti celého projektu kryjeme aj bankovým úverom. Investícia je objemom peňazí a rozsahom prác najväčšia v histórii Bystričian.

Prinesie šesť kilometrov novej kanalizačnej siete a zrekonštruovanú čističku odpadových vôd. Celkové náklady projektu by mali dosiahnuť 3 104 602,12 eur s DPH, pričom práve DPH musí obec zaplatiť z vlastného vrecka. Najmä z tohto dôvodu muselo vedenie požiadať o bankový úver vo výške 670 000 eur, ktorý budeme splácať najbližších 20 rokov.

132

Vybudovaním kanalizácie sa výrazne zlepši životná úroveň nášho bývania, kvalita životného prostredia a v neposlednom rade stúpnu na finančnej hodnote aj naše nehnuteľnosti.

Dňa 13. mája 2021 sme stavenisko projektu „Verejná kanalizácia a ČOV v obci Bystričany“ odovzdali stavitelovi, spoločnosti Combin Banská Štiavnica. Spoločne s kanalizáciou budujeme aj optickú sieť a budeme realizovať aj kompletnú rekonštrukciu vodovodu na ulici Dlhej (1,8 km). S rekonštrukciou sú však spojené aj obmedzenia: kompostovisko a priestor pre zvoz biologicky rozložiteľného odpadu bude uzavreté po dobu 18 mesiacov, samozrejme sme zabezpečili náhradné miesta.

„Vybudovanie obecnej kanalizácie je pre nás absolútna priorita a tento projekt je prvoradý. Treba si však uvedomiť, že naše cesty sú vo veľmi zlom stave. Pod asfaltom neexistuje žiadne lôžko, cesty sú de facto položené len na zemine a navážkach. Obec musí postupne hľadať finančné prostriedky na asfaltovanie týchto komunikácií. Preto sme nútení odsunúť iné pripravované projekty, ako napríklad chodníky či dlho pripravovaný atletický areál. Cesty sú však v budúcnosti priorita číslo jeden.“

Skonštatoval starosta obce Filip Lukáč.

Veľmi pekne ďakujeme za vašu trpezlivosť a rešpektovanie všetkých obmedzení, ktoré so sebou budovanie kanalizácie prináša.

Referencie

- *0 (Obálka) – Nad Chalmovou, ABO Photography
- *1 (Pred úvodom) – Pod Krištofkou – odpadky pred vyčistením, ABO Photography
- *2 (Kapitola Úvod) - Filip Lukáč - starosta obce Bystričany, ABO Photography
- *3 (Kapitola Čo je nové vo svete odpadov?) - Plastový odpad trápi svet, Sergei Tokmakov
- *4, 5, 6, 7, 8, 9 (Kapitola Čo je nové vo svete odpadov?) - Plastový odpad trápi svet, ABO Photography
- *10 (Kapitola Čo je nové vo svete odpadov?) - Pandémia priniesla tony zdravotníckeho odpadu, Depositphotos
- *11 (Kapitola Čo je nové vo svete odpadov?) - Cesty z plastov?, Mika Baumeister
- *12, 13 (Kapitola Prečo Slovensko zálohuje?) – Poznávací znak zálohovania, ABO Photography
- *14, 15, 16 (Kapitola Prečo Slovensko zálohuje?) – Zálohovací automat, COOP Jednota, spotrebné družstvo Nové Zámky
- *17 (Kapitola Koľko nás stojí odpad) – Mathieu Stern
- *18 (Kapitola Koľko nás stojí odpad) – Park na Vrškoch, ABO Photography
- *19 (Kapitola Ako správne triediť odpad?)
<http://www.triedime.sk/sekcia/Informacie-o-triedeni>
- *20 (Kapitola Ako správne triediť odpad?) - Príklad separovania odpadov na obecnom úrade v Bystričanoch, ABO Photography
- *21 (Kapitola Ako správne triediť odpad?) - Vivianne Lemay
- *22 (Kapitola Ako správne triediť odpad?) - Aj v domácnosti to ide ľahšie ak máte na suroviny jasne vyčlenené nádoby. Môžu byť rôzneho druhu, od plastových košov po krabice z papiera. ABO Photography
- *23 (Kapitola Ako správne triediť odpad?) - Aj seniori vedia separovať. Značky a skratky na produktoch Vám pomôžu, ak máte pochybnosti čo kam patrí. ABO Photography
- *24 (Kapitola Ako správne triediť odpad?)
<https://www.flickr.com/photos/50594202@N03/10067177876>
- *25 (Kapitola Ako správne triediť odpad?)
<https://www.flickr.com/photos/simonstrange23/48919493747/>
- *26 (Kapitola Ako správne triediť odpad?)
<https://www.flickr.com/photos/66476005@N00/35231420656>
- *27 (Kapitola Ako správne triediť odpad?)
<https://www.brantnerfatra.sk/project/files/pages/189/kontajner-na-satstvo.jpg>
- *28 (Kapitola Ako správne triediť odpad?) – COVID-19, Global Times
- *29 (Kapitola Ako správne triediť odpad?) – COVID-19_2, Foto: Robin Ooode
- *30 (Kapitola Ako správne triediť odpad?)
Kompost Vám posluží ako dobrý základ pre vyvýšené záhony. Inšpirácia pochádza od našich žiakov zo Základnej školy v Bystričanoch, ABO Photography
- *31 (Kapitola Ako správne triediť odpad?)
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5e/Compost_%285268651622%29.jpg

*32 Kapitola Ako správne triediť odpad?)

<https://www.flickr.com/photos/greenhows/2298564899/>

*33 (Kapitola Ako správne triediť odpad?)

<https://revistadigital.inesem.es/gestion-integrada/files/2018/02/>

Fotolia_58037415_Subscription_Monthly_XL-300x206.jpg

*34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43 (Kapitola Stojiská kontajnerov pre separovaný odpad v obci Bystričany) – Novovybudované stojiská v obci, ABO Photography

*44, 45, 46 (Kapitola Stojiská kontajnerov pre separovaný odpad v obci Bystričany) – Takto vyzerali kontajnery predtým, Obec Bystričany

*47, 48, 49 (Kapitola Zhodnocovanie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu v obci Bystričany) – Technika, Obec Bystričany

*50 (Kapitola Bystričiansky okruh - separujeme aj v prírode) – Farma pod Vtáčnikom,

ABO Photography

*51, 52, 53, 54 (Kapitola Bystričiansky okruh - separujeme aj v prírode) – Koše na separovaný odpad na Bystričianskom okruhu, ABO

Photography

*55 (Kapitola Zelená hliadka v Bystričanoch) – Michal Škoda a Marek Chudý, Obec Bystričany

*56, 57 (Kapitola Zelená hliadka v Bystričanoch) – Koše na separovaný odpad na Bystričianskom okruhu, Obec Bystričany

*58 (Kapitola Zberný dvor KAMEX) - ABO Photography

*59, 60, 61, 62, 63, 64, 65 (Kapitola Rekonštrukcia zberného dvora) – Vizualizácie, Beeli s.r.o.

*66, *67 (Kapitola Kompostovisko) - Lístie, konáre, pokosená tráva... V Bystričanoch máte možnosť vyvieť tieto suroviny na kompostovisko.

ABO Photography

*68, 69, 70, 71, 72 (Kapitola Kanalizácia v Bystričanoch) – Realizácia kanalizácie v Bystričanoch,

ABO Photography

Informácie použité v kapitolách Úvod, Koľko nás stojí odpad a Ako správne triediť odpad:

Obec Bystričany – interná databáza údajov, Program odpadového hospodárstva obce Bystričany 2021 – 2027

Priatel'ia Zeme – www.priateliazeme.sk/spz/ - spracovanie častí textov v kapitole Koľko nás stojí odpad, Ako správne triediť odpad, Biologicky rozložiteľný odpad

Zákon č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (aktualizácia účinná od 14.10.2020)

Zákon č. 302/2019 Z.z. o zálohovaní jednorazových obalov na nápoje a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Vyhlásené 14.10.2019)

Zákon č. 329/2018 Z.z. o poplatkoch za uloženie odpadov a o zmene a doplnení zákona č. 587/2004 Z.z. o Environmentálnom fonde (aktualizácia účinná od 1.1.2019)

Vyhláška č. 365/2015 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov (aktualizácia účinná od 1.1.2018)

Vyhláška č. 371/2015 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch (povinnosti pôvodcov a držiteľov odpadov, štandardy triedeného zberu v obciach, spôsoby a podmienky nakladania s biologicky rozložiteľným odpadom, súhlasy) (aktualizácia účinná od 1.1.2019)

Vyhláška č. 373/2015 Z.z. o rozšírenej zodpovednosti výrobcov vyhradených výrobkov a o nakladaní s vyhradenými prúdmi odpadov (aktualizácia účinná od 1.10.2020)

Vyhláška č. 382/2018 Z. z. o skládkovaní odpadov a uskladnení odpadovej ortuti (aktualizácia účinná od 1.1.2019)

NARIADENIE VLÁDY Slovenskej republiky č. 330/2018 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška sadzieb poplatkov za uloženie odpadov (aktualizácia účinná od 1.1.2019)

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc (Doplnené Smernicou Komisie (EÚ) 2018/851 z 30. mája 2018)

Smernica Európskeho Parlamentu a rady č. 94/62/EC o obaloch a odpadoch z obalov, konsolidované znenie, vrátane všetkých doplnení (Doplnené Smernicou Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2018/852 z 30.5. 2018)

<https://euractiv.sk/section/obehova-ekonomika/news/slovensko-asi-nedosiahne-odpadove-ciele-pomozu-v-buducnosti-sankcie/>

EUROSTAT database: Municipal waste generation in the EU Member States

<https://vedanadosah.cvtisr.sk/ako-recyklujeme-komunalny-odpad-na-slovensku>

http://www.nulaodpadu.sk/files/Odpady_brozura.pdf

<https://www.odpady-portal.sk/Dokument/104900/kam-kraca-komunalny-odpad-na-slovensku-1-cast.asp>

<https://www.odpady-portal.sk/Dokument/102859/prehľad-poplatkov-za-skládkovanie-v-eu.aspx>

Dôležité kontakty

STAROSTA OBCE BYSTRICANY – MGR. FILIP LUKÁČ

☎ +421 915 901 048 ✉ filip.lukac@bystricany.sk

REFERENTKA PRE DANE A POPLATKY - JANA ŠNIRCOVÁ

☎ +421 915 902 735 ✉ jana.snircova@bystricany.sk

VEDÚCI ÚDRŽBY – MARTIN SUCHÝ

☎ +421 905 358 909 ✉ martin.suchy@bystricany.sk